National Library of Canada
Collection Development Branch.
Wellington Str. Order sect.
Ottawa, Ont. K1A 0N4

National Library Bibliothèque Nationale
SEP 21 1
NEWSPAPER DIVISION
DIVISION DES JOURNAUX

B103/f/23/1

Meie Elu

EESTLASTE AJALEHT PAGULUSES

Second Class Mail Registration No. 1354.

Nr. 35 (1800) 1984 | NELJAPÄEVAL, 30. AUGUSTIL — THURSDAY, AUGUST 30 | XXXV aastakäik

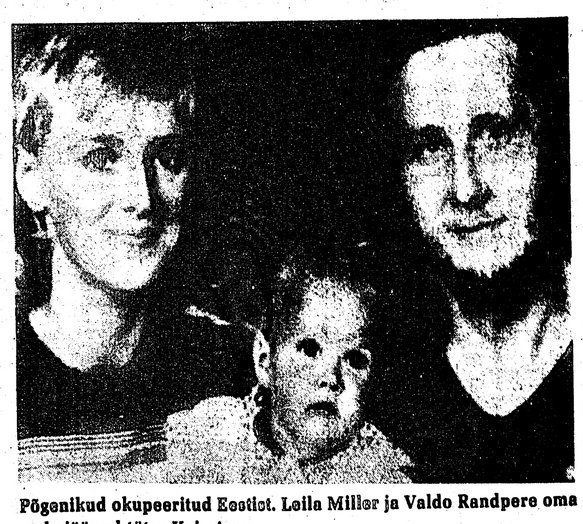

Põgenikud okupeeritud Eestist. Leila Miller ja Valdo Randpere oma mahajäänud tütre Kaisa'ga.

Põgenikud Eestist mures mahajäänud lapse pärast

UPI teatab Stokholmist, et okupeeritud Eestist põgenenud Valdo Randpere ja tema abikaasa Leila Miller on mures oma 13-kuuvanuse tütre pärast, kes jäi maha.

Endine kohtuministri abi ja komsomoli osakonnajuhataja ütles: „Pöördume kõigi poole abipalvega, et saada kätte N.Liidust oma tütart Kaisat. Kajuks ei saanud me teda kaasa võtta." Abielupaar põgenes Soome kaudu Rootsi augustikuu algul ja sai seal asüüli. Nad soovivad, et N.Liit respekteeriks 1975.a. Helsingi Kokkuleppe täitmist, mis näeb ette, et igaühel on õigus oma elukohta valida, ja anda vabaks nende tütar.

„Kui nemad (Nõukogude juhid) austaks oma rahvusvahelisi kokkuleppeid, oleks ta siin" — ütles Leila Miller. Randpere ütles, et venestamine ja vastupanuliikumise mahasurumine viis neid otsusele põgeneda enne abiellumist, kaks aastat tagasi. Ta lisas, et ainult üks sealsetest kõrgematest funktsionääridest on sündinud Eestis.

Ta märkis, et põgenemine osutus võimalikuks ainult seetõttu, et ta võeti vastu kommunistliku partei juhtkonda, kus ta on liige alates 1983.a. Ta ütles, et nende ärahüppamine loetakse N. Liidus reetmiseks ja lisas, et ei taha mõtelda sellele, mis võib juhtuda nende lapsele.

Uus sadam nurjumise monument

Nõukogude Liit oleneb ka edaspidi toiduainete impordist

Miljardeid maksmamineva toiduainetesadama ehitamine okupeeritud Eestisse on tõendiks, et Nõukogude Liit ei ole lähematel aastakümnetel võimeline end ise varustama ja oleneb impordist. „Chicago Tribune" nimetab Muuga sadamat oma pealkirjas Sovjeti nurjumise monumendiks.

Kirjutades Tallinnast, ütleb ajalehe kaastööline Howard A. Tryner, et vana Balti pealinna lähisel alanud mammutprojekti ehitamine on leivaküsimus miljonitele Nõukogude inimestele. On arvestatud, et umbes 20 000 töölist rakendatakse 30-neks aastaks, et ehitada teravilja, puu- ja aedviljasadam ja sellega ühenduses olevad hooned. Sadam on valmimisel võimeline vastu võtma 100 000 tonni suuruseid kaubalaevu ja lossima 30 miljonit tonni teravilja aastas, olles suurim tereviljasadam Euroopas.

Kuigi ametasutused on napisõnalised üksikasjades, eriti kulude osas, arvavad Lääne eksperdid, et need ulatuvad miljarditesse. Ehitakse kaks 2-he miili pikkust paralleelset sadamasilda, üks teravilja, teine puu- ja aedvilja jaoks. Tõstukid ja silod tuuakse Lääne-Saksamaalt. Sadama ja mitu kõrgelamut teenistujatele ehitab grupp Soome ettevõtteid. Rakendatakse umbes 900 soome inseneri ja osa materjali tuuakse Helsingist. Praegu töötab juba 200 soomlast. Kaevamise ja muude ettevalmistavate töödega alustati 1982.a. ja sovjeti funtsionääride seletusel 1986.a. sadam peaks olema niikaugel, et aastas saab vastu võtta 5,5 miljonit tonni kaupa, enamikus teravilja. Töödega ei loodeta lõpetada enne aastat 2015.

Projektis on ka uute raudteede ja maanteede ehitamine, et ühendada sadam praeguse teedevõrguga. Pirita poolsaar, kuhu uus sadam ehitatakse, on 20 miili pealinnast teiselpool Tallinna lahte, kus 1980.a. peeti olümpiamängude purjetamisvõistlused.

Lääne põllumajanduse asjatundjate informatsiooni kohaselt Moskvas, on vajadus teraviljasadama järgi N. Liidu põhjaosade jaoks pidevalt kavanud, kuna sovjeti toitlustamine oleneb üha enam sisseveost.

Leningrad ja Riia on kaks tähtsamat põhjapoolset sadamat praegu ja ekspertide seletusel mõlemad ülekoormatud teraviljasaadetistega, mis tingib kaotsiminekut ja viivitusi raudteetranspordis suurematesse keskustesse. Leningradi laevaliiklus on ka takistatud jäást kolm kuud aastas.

N.Liidu suurim sadam, Odessa, võtab vastu suurema osa importreeritud teraviljast, kuid selle asukoht Musta mere ääres, ei võimalda rikkiminevate toiduainete suuremaid transporte põhjaosa linnadesse, mis asuvad üle 500 miili kaugusel. Uus sadam Tallinna lähedal töötab aasta läbi ja paremini, kuna see on ehitatud eriti toiduainete jaoks.

Nii suur kulutamine kinnitab, et Kremli juhid ei näe võimalust, et Nõukogude põllumajandustoodang lähematel aastakümnetel oluliselt paraneks. Viimastel aastatel N.Liit on importeerinud aastas 20-40 miljonit tonni teravilja, peamiselt USA-st, Argentiinast, Euroopa Ühisturu riikidest, Kanadast ja Austraaliast. USA põllumajandusministeeriumi arvestuse kohaselt sel aastal N. Liidu teravlijasaak on 190 miljonit tonni, ligi 40 miljonit tonni vähem, kui oli plaanis. Seega sissevedu on ette näha umbes 30 miljonit tonni. Samuti importeeritakse igal aastal miljonid tonnid liha, puu- ja köögivilja.

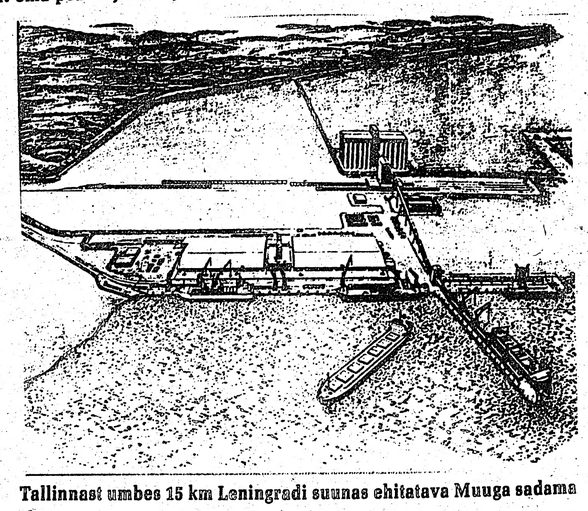

Tallinnast umbes 15 km Leningradi suunas ehitatava Muuga sadama skeem.

Kui hea tervise juures on Sahharov?

CBC-tv näitas katkeid N.Liidust väljasaadetud filmist, mille kohaselt vene aatomfüüsik Andrei Sahharov on hea tervise juures, sööb ja on kosunud, tegeleb aiandusega, kõneleb külalistega ja loeb välismaa ajakirju. Tema naine Helena on samuti hea tervise juures. Käib linnas, teeb sisseoste ja toimetab kodus, valmistab toitu.

Ekspertide arvates võib sellest filmist välja lugeda vaid seda, et filmi viimaste ülesvõtete kohaselt Sahharov oli veel elus juulikuu keskel. Kõik ülejäänu oli tehtud varem ja oli mõeldud ebatõe levitamiseks vaba maailma rahvastele.

Sahharov ei saa olla hea tervise juures pärast 40 päeva kestnud näljastreiki ja ta ei saa olla vaimselt terve pärast pikaajalist viibimist Gorki linna saadetuna, kus temal puudus kokkupuude sõprade ja tutatavatega.

Tänu oma raudsetele närvidele, Sahharov on seni pidanud vastu sisemaisele eksiilile ja on veel elus.

Tema abikaasa on tõsiselt haige. Tema saatmiseks välismaale ravile Sahharov alustas näljastreiki ja tõenäoliselt teeb seda niikaua, kui ta elab. Arvestades abikaasa tervislikku olukorda, ta vaevalt saab vabalt jalutada linnas ringi ja teha sisseoste. Võimalik, et ta kuidagi tuleb toime koduste toimetustega.

Vene luure-üksused Rootsis

Inglismaal ilmunud „Jane's Fighting Ships" kohaselt N.Liit valmistab ette ja saadab Rootsi randa eriliselt ettevalmistatud luureüksusi. Nende eesmärgiks on koguda informatsiooni, millest N.Liidu sõjalised jõud on huvitatud. Peale selle on nende ülesandeks sabotaazh ja poliitilised mõrvad.

Raamatu autori, eru-mereväekapten John Moore,seletuse kohaselt on viimase 20-ne aasta jooksul saadetud N.Liidust Rootsi randa väikestel allveelaevadel 150 sellist luureüksust. Nende kasutada on olnud eriline viimistletud varustus luureks, sabotaazhiks ja mõrvamisteks.

Luuregruppidesse on värvatud peamiselt isikuid, kes Rootsist on läinud N.Liitu.

Luureüksust poolt kogutud informatsiooni alusel N.Liidu sõjalised jõud omavad täieliku ülevaate Rootsi riigikaitsest, rannikust ja teedest, mis viivad idarannikult Norra piirile. Neid andmeid nähtavasti kogutakse selleks, et võimaliku sõja korral nõukogude sõjalised jõud võiks kaotusteta jõuda välja Põhjamare rannikule Norras ja ähvardada sealt kogu NATO sõjaliste jõudude kaitsevööndi vasakut tiiba.

N.Liidu ametlik teadetebüroo TASS loeb selle raamatu kirjutist häbematuks vaieks ja N.Liidu solvamiseks. Rootsi kaitseministeeriumi esindaja seletuse kohaselt võib olla õige Rootsi randa saadetud luuregruppide arv. Ta siiski avaldas kahtlust, kas kõik need üksused rannast palju kaugemale jõudsid.

Deporteerimisele määratud peapiiskop asus Portugali

9 a. kestnud protsesside järele deporteerimisele määratud rumeenia ortodoksi kiriku Ameerikas peapiiskop 70-a. vanune Valerian Trifa, elukohaga Michigani osariigis, sai hiljuti Portugali immigratsiooniametilt loa asuda pensionärina sinna ja lahkus oma uude asupaika. Teda süüdistati „sõjakurjategijana". Ta ei olnud isiklikult kedagi mõrvanud,aga juutide organisatsioonide survel nõuti tema maalt välja saatmist.

Toodi süüdistusena, et V. Trifa olnud natside sõbralik ja viimase sõja ajal koostöös natsi-Saksamaaga, ta olnud rumeenlaste leegioni nn. Raudkaardi liige ja juudivastase ajalehe toimetaja jne. Sisseränuavalduse koos seal elamise palvega esitas Trifa Portugali võimudele pool aastat tagasi.

Viimased märkisid, et see toimus protseduuriks tavalisel viisil, kusjuures arvestati, et „ameeriklased on lasknud tal elada seal 30.a., see oli rahulik, seal õigusest kinnipidav kirikumees ja sirgelt seisev kodanik, kes soovib pensioneerida Algarve või mujale randadesse Hispaanias". USA kohtuministeeriumi esindaja Stephen Trott seletas, et rumeenlaste Raudkaart, kus Trifia olnud suur kuju, oli kuritegelik, fashistlik ja juudivastane ning oma ajakirja kaudu õhutas juutide hukkamist.

Radioaktiivse laadungiga laev hukkus Belgia rannikul

Prantsuse kaubalev, mis oli teel radioaktiivse laadungiga Riiga, põrkas kokku reisilaevaga Belgia rannikul ja hukkus. Laevas oli 450 tonni uranium hexafloriidi, mis kuumendamisel muutub radioaktiivseks gaasiks,mida kasutatakse rikastatud uraaniumi tootmisel. On kerkinud küsimus, kes varustab N.Liitu selle materjaliga?

Los Angeleses oldi valmis varjupaika andma poole-sajale ärahüppajale

Olümpiamängud Los Angeles'is on läinud ajalukku. N. Liidu valitboikoteeris neid ja teiste kommunistlike maade atleedid Moskva survel nendest mängudest osa ei võtnud peale Rumeenia ja Jugoslaavia.

N. Liidu boikoteerimise põhjusena tõi ette, et Los Angelesei politsei ei ole suuteline andma nõukogude atleetidele küllaldast kaitset ja USA valitsus ei nõustunud välja saatma kõiki valitsuse ja N. Liidu vastaseid isikuid Los Angelesest olümpiamängude ajaks, nagu tegi N. Liidu valitsus oma dissidentidega Moskva olümpiaadi ajal.

Mitte küllaldase kaitse all N. Liidu valitsus mõtles nõukogude atleetide ärahoidmist Los Angelesei Eesti Majast, mida organiseeriti N. Liidu ja teiste kommunistlike maade atleetidele varjupaika andmiseks, kui nad olümpiaadi ajal otsustavad paluda poliitilist asüüli USA valitsuselt.

Millised ettevalmistused olid tehtud Los Angeles'i Eesti Majas asüüli paluvate sportlaste varjamiseks ja nendele vajalise abi andmiseks, selgus „The Dallas Morning News" avaldatud jutuajamisest Balti Vabadusliidu abiesimehe Avo Piirisillaga ja lätlasest lendur-insener Valdis Valkovskis'ega. Viimane palus asüüli 1979.a. Indias ja oli nüüd ette nähtud asüülipalujatele esimeseks nõuandjaks ja nende eest hoolitsejaks.

Ajalehele antud jutuajamise kohaselt oli Los Angeles'i Eesti Majas kõik korraldatud asüülipalujate vastuvõtmiseks. Seal olid valmis seatud ruumid, kus asüülipalujad võisid esialgu peatuda, puhata ja saada Valkovskis'elt täpsat informatsiooni vene keeles, kuidas edasi toimida. Valkovskis'e kasutada oli traadita telefoni ühendussidepidamiseks ja informatsiooni vastuvõtmiseks. See oli korraldatud selleks, et KGB agendid ei saaks kõnesid pealt kuulata ega traatide läbilõikamisega kõnede pidamist takistada.

Ettevalmistuste korraldajad arvestasid umbes 50 asüüli palumise juhuga. Vastavalt sellele oli organiseeritud 50 kohta linnas, kus asüülipalujad võinuks end julgetena tunda ja oodata kuni USA immigratsioonivalitsuse ametnikud neid üle kuulavad ja oma otsuse langetavad. Need ulatuslikud ettevalmistused ja KGB kinnitus, et nende agendid Los Angeles'is ei ole suutelised hoidma ära atleetide pääsemise nende silma ja kontrolli alt, oli üheks põhjuseks, miks Moskva otsustas jääda eemale olümpiamängudest Los Angeles'is. Moskva survel 11 kommunistlikku maad langetasid sama otsuse.

NÄDALAKROONIKA

GENEVA PARK — 53. Couchitching konverentsil oli arutamisel hoolekanderiigi loomise küsimus. Selle poole püüdvad praeguses valimiskampaanias kõigi erakondade liidrid, pakkuduses valijatele kõiki võimalikke soodustusi elu paremaks muutmiseks. Michael Walker, Fraser Instituudi juhataja Vancouverist,tegi selgeks 200 delegaadile, et Kanadas see lihtsalt ei ole võimalik, on liiga kulukas ja töötav rahvas ei taha töövõimeliste mittetöötajate piiramatut toetamist.

OTTAWA — Föderaalvalitsuse kavas on lubada Kanadasse immigreeruda vabamal alusel siinsete perekondade täisealisi sugulasi. Selle kohta on tulemas töö- ja immigratsiooni-ministri teadaanne. Koos sellega tahetakse anda jälle võimalus illegaalsetele immigrantidele avaldada soovi legaalseteks Kanada kodanikeks saamiseks. Miks valitsus koormab maad uute immigrantidega, kellele pole võimalik tööd kindlustada, valitsus lähemalt ei selgita.

WASHINGTON — USA valitsus on määranud $78.7 miljonit Alaska ja Põhja-Kanada õhukaitse radariini moderniseerimiseks. Ehitakse juure 52 radarjaama. Nendest 39 on lühema tegevusraadiusega jaamad, mis automaatselt töötavad. Ülejäänud on kaugluurejaamad. Neid käivad tehnikud kontrollimas ka ainult vajaduse korral.

DUBLIN — President Reagan ja president Tshernenko on mõlemad kirjalikult teatanud Genfis asuva Rahubüroo presidendile, Sean MacBride'le, et nemad on nõus läbirääkimiste alustamiseks, et vähendada pinevust suurriikide vahel ja hoida ära sõda tuumrelvade kasutamisele võtmisega.

President Reagani vastas Rahubüroo presidendile, kes on ühtlasi Nobeli ja Lenini rahuauhinna kavaler, et tema on läbirääkimiste alustamiseks nõus igal ajal. President Tshernenko avaldas sama soovi, kuid kahtleb, kas president Reaganit võib usaldada.

TORONTO — Kanada politseinikud on vihased ja nõuavad surmanuhtuse taastamist Kanadas. Nad on veendunud, et surmanuhtluse taastamine aitab ära hoida paljud kuriteod, kus inimelu on mängus.

(Järg lhk. 3)

„KALEVI" SPORDIKLUBI

VIIES ETNILINE VÕRKPALLITURNIIR

8. JA 9. SEPT. JÕEKÄÄRUL ALGUSEGA KL. 11.00 HOMM.

Tants õhtusöögiga $7.00, tants ilma õhtusöögita $3.00 ● „TARKUS" orkester

„KALEVI VÕRKPALLIKLUBI JUHATUS

„MEIE ELU" — „OUR LIFE" — Estonian Weekly
Published by Estonian Publishing Co. Toronto Ltd., Estonian House,958 Broadview Ave., Toronto, Ont. Canada, M4K 2R6
Tel. 466-0951

Toimetajad: H. Rebane ja S. Veidenbaum. Toimetaja New Yorgis B. Parming, 473 Luhmann Dr., New Milford, N.J.,USA. Tel. (201) 262-0778.

„Meie Elu" väljaandjaks on Eesti Kirjastus Kanadas. Asut. A. Weileri algatusel 1950.

„Meie Elu" toimetus ja talitus Eesti Majas, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6 Canada — Tel. 466-0951

Tellimiste ja kuulutuste vastuvõtmine igal tööp. kl. 9 hm.—5 p.l., esmasp. ja neljap. kl. 9 hm.—8 õ.

„MEIE ELU" tellimishinnad: Kanadas 1 a. $40.00, 6 k. $22.00, 3 k. $15.50. USA-sse — 1 a. $44.00, 6 k. $25.00, 3 k. $17.00. Ülemeremaadesse — 1 a. $48.00, 6 k. $26.00, 3 k. $19.00. Kiripostilisa Kanadas: 1 a. $28.50, 6 k. $14.25. Kiri- ja õhupostilisa USA-sse: 1 a. $30.80, 6 k. $15.40. Õhupostilisa ülemeremaadesse: 1 a. $58.00, 6 k. $29.00.

Üksiknumber — 75¢

Kuulutushinnad: 1 toll ühel veerul — esiküljel $5.50, tekstis $5.00, kuulutuste küljel $4.75.

Mineviku puudujäägid nuheldakse . . .

Leebetel suvekuudel tavaliselt ei sünni midagi olulist: inimesed ja asutused naudivad suvepuhkust, sündmustele ei pöörata suuremat tähelepanu ja seepärast sündmuse tekitajad on passiivses olukorras. Kuid 1984. aasta suvi on erakordselt tähelepanuväärne, sest ajaloolised perioodid tungivad peale ja vajavad lahendamist.

Eraldame neist sündmustest ja arenguist kolm olulisemat: 1. Kanada föderaalvalimised. 2. Presidendivalimised USA-s. 3. Arengud majandusmaailmas. Need sündmused ja arengud ei toimu meie enda rahvuslikus kehas. Kuid need puudutavad oluliselt ka meid, kuigi oleme arvuliselt liiga väiksed, et neis arenguis oluliselt kaasa rääkida.

Valimiste areng Kanadas on kampaania korras oma viimases faasis ja 4. septembril on igaühel meist oma hääl valimiskasti lasta. Nagu teame, võistlevad omavahel liberaalide liider ja praegune peaminister J. Turner ja konservatiivide liider B. Mulroney. NDP liider Ed Broadbent peab Kanada tava kohaselt leppima piiratud ootustega, kuigi NDP poliitilise kaalukeelena mängib parlamendis olulist osa.

J. Turner on näidanud saamatut kampaaniat ja teinud rida käitumisvigu. Nähes oma kampaaniat jooksmas karidele, on ta kutsunud poliitilistesse vaielustesse ka endise peaministri P.E. Trudeau. Ometi tulenevad liberaalide silmapilgu raskused just Trudeau senisest poliitikast ja isegi liberaalide endi ridades tekkis Trudeau-vastane meeleolu. Sidudes Trudeaud valimiskäiku, näidatakse, et liberaalidel on side alles endise peaministriga ja seda peavad märkama ka valijad. Trudeau viimasel tunnil sekkumine — võib Turnerile ainult kahju teha.

Mulroney on osutunud sujuvaks ja endakindlaks vaidlejaks, kuigi ta pole poliitilises elus varem esinenud. Sellisena on ta poliitiliselt „puhas leht", millele ta võib nüüd kirjutada oma loogilisi arusaamisi majanduspoliitilisel pinnal. Riigielu juhtimise alal on ta end kiiresti kurssi seadnud.

Pole siis ime, et avalikku arvamist analüüsivate institutsioonide tuletused Turneri ning Mulroney osas näitavad nagu Vestman ja Piibelehe mängu, kus kord on üks ja teinekord jälle teine peal. Viimase katsehääletuse kohaselt on Mulroney jõudnud ette Turnerist.

Kas Mulroney või Turner, mõlemad on poliitiliselt keskkliini mehed. Kuid Turner veab järel 15 aastat kestnud liberaalide poliitilist hoiakut ning eksisamme ja see on temale ballastiks. Kui poliitikas on moraali, siis moraalsete arusaamade kohaselt on konservatiividel seekord õigus asuda Kanada juhikohale, et ülekoormatud laeva juhtida uuesti kiilivette ja vastu rõõmsamale tulevikule.

Valimised või mitte valimised — endiselt, jääb olulisemaks probleemiks majanduse areng ja sellega kaasuv tööpuuduse likvideerimine. USA on oma majandusega eriseisundis. USA dollar on kõrgseisus, intressimäärad on ülesse läinud, inflatsioon on peatatud, tarbekaupade hinnad on langenud. Võõrkapital voolab sisse intresside ajel. Kuid negatiivse nähtena esineb 175 miljardi-dollariline eelarve defitsiit. USA väliskaubandus on 130 miljardit dollarit defitsiitne. Tulemuseks on töötute arvuline tõus 1,2 miljoni inimese võrra. Siit selgub, et positiivsena näivad majanduslikud nähted osutuvad vaatlusvälja teisel poolel negatiivsetena.

Ajutiselt Euroopa tööstusmaad on majanduslikus võidus. Inglismaa, Saksamaa, Prantsusmaa ja isegi Itaalia üldtoodangud näitavad tõusu ja see tähendab ka töötajate suuremat rakendust. Ometi tekitab USA kiire majanduslik edasiminek ja dollarikurss majanduslikes vaatlejais omajagu muret, sest kardetakse, et USA edusammud ei saa olema suurema permanentsusega.

USA dollari väärtus võib kiiresti kukkuda koos intressimääradega ja see võib põhjustada tormijooksu sissevoolanud väliskapitalile. Järelduseks oleks uus segadus majandusilmas, ka USA-s endas. USA võõrkapitali investeeringute kindlustamiseks on kustutanud isegi 30% mahaarvestuse aktsiainvesteeringute tuludest, et USA aktsiaturgu teha võimalikult atraktiivseks. Olukorra hoidmiseks on USA deklareerinud eritüüpi bondide väljaandmise välismaa ostjatele. Need bondide ostud oleksid USA valitsuse juures anonüümsed ja seega maksuvabad.

USA oma suure majandusliku võimega on võimeline mängima oma huvides teiste maade suhtes. Kuid millised manipulatsioonivõimalused jäävad Kanadale? Kanada on alati olnud oma suure naabri mõju all ja olukordade muutudes saab ainult järgi sõrkida nähetele USA-s. Seepärast olenemata sellest, milline erakond saab 4. septembri valimistel enamuse, ei ole ka uuel valitsusel vabu käsi selle olukorra parandamiseks, mis jäänud pärandiks P.E. Trudeau 15 aastat kestnud majanduslikust hoolimatusest. Sest 15-ne aasta jooksul arendati trudeaulikku riigivalitsemise filosoofiat, kus maksumaksja raha pillati paremale ja vasemale, küsimata kust see raha tuleb.

V.

Kas võiks . . ?

Kuigi ühes lugeja kirjas mind eesti soole varjuheitvaks kritiseerijaks peeti, võin kinnitada, et enamus minu küsimusi on esitatud puhtast uudishimust. Nii tore oleks teada, miks ühes ajalehe numbris avaldatud teade lauljate vahekorra vennalikkusest paar numbrit hiljem kristlikuks kuulutati. Huvitav oleks ka kuulda, kas matslik sealiha herneste ja (ühe) kartuliga rahvapeo toidukaardil sai peene prantsuspärase kirjelduse ilma vägikaika vedamiseta. Et mõnele minu uudishimu ei meeldi, selgus juhuslikul kokkupuutumisel ühe tuntud skaudipäälikuga. Nagu teame, toimusid maailmalaagri suurlõke Kotkajärvel ja „Rummu Jüri" Seedriorul ühel ja samal õhtul. Oletades, et selline kokkusattuvus ei juhtunud suurest sõbralikkusest, olin huvitatud, millised jonnimehed selle olukorra põhjustasid. Vastusena kästi mul viisakalt küsida. Kuid enne kui sain oma küsimuse vabandust palumise ja härra skautmasteri tiitliga pikendatult uuesti esitada, anti mulle koraldus mitte rääkida asjadest, mis mul „üle pea käivad". Ja nii jäigi mul teadmata, kas tolle kokkusattuvuse põhjustas Seedrioru meeste jonn või ÜEP juhatuse põikpäisus. Vaevalt võisid süüdi olla skaudijuhid, kes oma seaduste kohaselt isiklikud huvid üldsuse omadele allutavad. Eelnenu ja laagrikirjelduste lugemine kinnitavad, et Torontos kehtivad rahvusliku kasvatuse põhimõtted on mulle tõepoolest „üle pea käivad". KAS VÕIKS asjaosalised minu puuduliku arusaamise täiendamiseks selgitada, miks kaks väga olulist eesti üritust toimusid samaaegselt, ning miks viidi mitusada eesti noort terveks päevaks Muskoka ümbruse kanada muuseumidesse, kuid ei peetud vajalikuks terves koosseisus osa võtta mõnest ÜEP kultuurilisest üritusest?

HARRI KIVILO

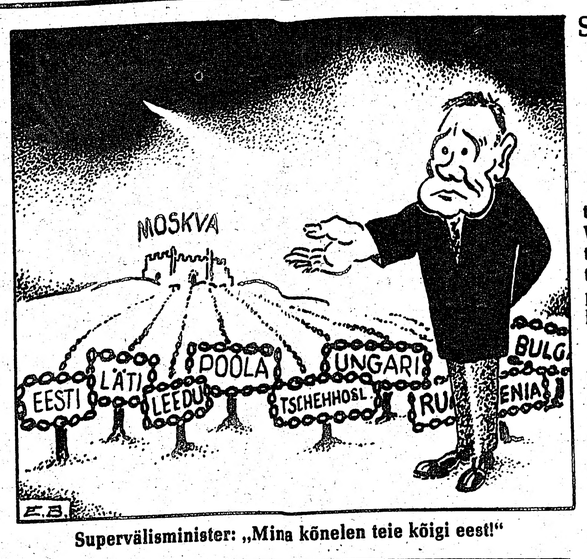

Supervälisminister: „Mina kõnelen teie kõigi eest!"

LUGEJA KIRJUTAB

„Meie Elu" avaldab meelsasti oma lugejate mõtteavaldusi — ka neid mis ei ühtu ajalehe seisukohtadega. Palume kirjutada kokkuvõtlikult ja lisada oma nimi ja aadress. Toimetus jätab endale õiguse lugejate kirju redigeerida ja lühendada ning mittesobivuse korral jätta avaldamata.

Umbsõlmi Lõuna-Aafrikas

„Meie Elu" 2. aug. s.a. „Nädalakroonika" esimest lõiku, mis kirjeldas olukorda Lõuna-Aafrikas — on võimata tõsioludega võrrelda. Sam Nujoma on SWAPO (South Western African Peoples Organisation) juht — see on õige, kuid sinnapaika artikli tõed lõpevad!

SWAPO ei ole kunagi soovinud kuubalaste väljatõmbumist Angoolast, sest Angoola valitsus ja ka SWAPO püsib ainult Kuuba sõdurite ja Vene nõunike/relvade najal. See fakt on mitmekordselt tõestatud Lõuna-Aafrika Vabariigi (LAV) väeüksuste äkkrünnakutega SWAPO laagreile sügaval Angoolas. Sealt on saadud vange — kuubalasi ja mõned venelased.

Teiseks — ÜRO nõudis kõigi võõraste vägede väljatõmbumist Namiibiast, et seal pärast iseseisvumist saaks ausaid ja rahulikke valimisi läbiviia (ÜRO art. 435). Sellekohta tunneb LAV, et Namiibias ei saa ausaid valimisi pidada, kui naabrimaal on võõra riigi 25 000 hästirelvastatud sõdurit. Sel põhjusel LAV ei luba Namiibia iseseisvumist enne, kui kuubalased on Angoolast lahkunud. ÜRO pole aga, kuubalaste välja tõrjumiseks sõrmegi, liigutanud, talle näib praegune poliitiline olukord meeldivat.

Edasi on artiklis kasutatud sõna „partisanid" SWAPO jõukude ja ka UNITA sõdurite kohta. SWAPO saab Angoola valitsuselt tuge ja toetust, UNITA aga võitleb sealse marksistliku valitsuse vastu.

Lõpuks püüab nimetatud „Nädalakrooniga" artikkel näidata nagu LAV takistaks Namiibia iseseisvumist.

Portugali valitsuse ja vägede väljatõmbumine 1975.a. Angoola iseseisvustamiseks — jättis mõnesuguse segase olukorra. Moskvas väljakoolitatud alati hüppevalmis konspiraatorid oskasid vaakumi kasutada ja võimu haarata. Sellele marksistlikule vähemusvõimule tekkis Angoolas vastuaktsioon UNITA vabadusvõitlejate näol. UNITAL oli algul hea edu, Agostinho Neto kommunistlik valitsus oli varisemise ohus. Tema võimu päästsid Nõukogude Liidu poolt lähetatud kuubalastest palgasõdurid. Venelaste malekäigule vastuseks suunas USA ja LAV abi UNITA võitlejatele. UNITA edu vaibus, kui Carteri valitsus nende toetamise ära lõpetas.

LAV ei ole Namiibia konfliktis süüdi; seda on Nõukogude Liit, mis praegu valitseb Angoolat ja tahab Namiibiast kujundada teist samasugust Nõukogude satelliiti.

Suurem enamus Namiibia elanikke (9 erisuguharu neegreid ja peamiselt Saksa päritoluga valgeid) eelistavad Pretooria (LAV) haldust kommunistliku isevalitsusele. (SWAPO). Ja Lõuna-Aafrika Vabariik ei näe meeleldi kommunistlikku naaberriiki.

Süüdistamine, et LAV oma huvides takistab Namiibia iseseisvumist, on täiesti alusetu. Just äsja pakkus LAV peaminister lääneriikidele — asugu keegi neist Namiibia haldamisele ja hooldamisele. LAV-1 on villand ajakirjanduse ebaõiglasest halvustamisest ja ÜRO ning SWAPO vastu võitlemisest.

H. RIGA

Viies Esto — Kopenhaagenis!

Kopenhaagen on Taanimaa pealinn. Asub Själlandi saare idakaldal, Öresundi väina ääres — ka maailmalinn enam kui 1,5 miljoni elanikuga. Ta on suurim põhjamaade linn — nimetatud ka teiseks Pariisiks, kuulsa Tivoli lõbustuskohaga metro tsentrumis — elav ja nooruslik linn.

Eesti iseseisvuse päevil oli Eesti ja Taani kaubavahetus väga elav ja kultuurilised sidemed tihedad.

Eesti Vabadussõjast võtsid osa Taani vaprad vabatahtlikud kolonel Borgelini juhtimisel. II maailmasõja lõpupäevil oli Taanimaal, peamiselt Odense linnas, kuni 4000 eesti sõdurpoissi, osaliselt väljaõppel, osalt puhkusel ja haavatutena laatsarettides, lisaks kuni 2000 sõja- ja poliitilist põgenikku, keda koheldi Taani rahva poolt ülisõbralikult.

Taani riik ei andnud punastele välja ühtegi põgenikku, pigem hoidis neid silmakirjalikult oma valve all.

V Ülemaailmsete Eesti Päevade vaimse leiva „küpsetab" ja usutavasti toob kohale nn. kuningamaa eestlaskond ja oluliselt ka Kanada suurte kogemustega estolased.

Taani rahvale ja nende pealinnale on viies Esto suureks tänu- ja auavalduseks, kus eestlasi võetakse vastu tõeliste vendadena.

Kopenhaagen on suurtele eestlaste keskustele lähem ja ligem kui ükski teine koht maailmas.

Ja Taanimaa ise — oma mererandadega ja kõrgeima põllundus-kultuuriga imeväärne, unustamatu ja vaieldamatu.

LEHOLA VANEM

Esto Mutual Fund Ltd.
20. augustil 1984 aktsia hind $9.12
145 King Street West, Suite 1900, Toronto M5H 3M1 – tel. 364-1131

Eesti Sihtkapital Kanadas
Annetused, testamendi-pärandused ja mälestusfondid on tulumaksuvabad. Suunake oma annetused noortele ja teistele eesti organisatsioonidele
Eesti Sihtkapital Kanadas
kaudu tulumaksuvaba kviitungi saamiseks. — Eesti Maja, 958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6

Eesti arst valvekorras

1., 2. ja 3. septembril
dr. H. Tari 922-3824
8. ja 9. septembril
dr. A. Rebane 461-6383

Saksa leht:

Eestlased säilitavad rahvusliku identsuse

GEISLINGEN („Meie Elu" kaastööliselt) — Bonni suurlehe „Die Welt" 4. aug. numbris kirjutab Eestis sündinud publitsist dr. Carl Gustaf Ströhm viieveerulises artiklis pealkirja all „Ka N. Liidu äärepiirkondades käärib":

„Nõukogude liit on suurvõim totalitaarse sõjaväe- ja politseiaparaadiga, kes valitseb suure osa Euraasiast.

Aga siiski on sel impeeriumil raskusi äärepiirkondade vaos hoidmisega. See pole üksnes äärealadel Ida-Berliinist Bukarestini. Isegi „päris" N. Liidu osades on märgata tsentrifugaalseid tendentse. Nii kaebab Kreml kasvava natsionalismi üle nõukogude vabariikides.

Sel suvel möödus 44 aastat päevast, mil Eesti pidi aktsepteerima pärast Moskva ultimaatumit nõukogude üksuste sissemarssi, pärast seda kui Kreml oli väiksele vabariigile sõjaväebaasid peale sundinud, mis piiras Eesti suveräänsust. Sissemarss algas, nagu hiljuti teatas grupp eesti opositsionääre, veresaunaga õhus, mis meenutab Korea lennuki allatulistamist. Enne invasiooni tulistasid nõukogude jahilennukid alla Helsingi-Tallinna vahel ühendust pidava reisilennuki, kusjuures kõik reisijad said surma.

RAHVUSLIK IDENTSUS

Väike eesti rahvas, kes oli kaotanud küüditamise tagajärjel juhtkonna ja oli hirmutatud Stalini terrorist ning hiljem maalt põgenemise tõttu nõrgenenud, ei saanud siis ega saa ka nüüd astuda sõjaväeliselt vastu sovetiseerimisele. Aga siiski on eestlastel õnnestunud rängeima surve alla säilitada oma rahvuslikku identsust. Ikka ja jälle liigub eesti intelligentide ringides vastupanuvaim. Nii esitas selle aasta alguses üks eesti „rahugrupp" Stokholmi järelkonverentsist osavõtjale läkituse. Need eestlased polnud emigrandid, vaid nõukogude Eesti elanikud. Nad nõudsid neutraalse ja tuumarelvadest vaba tsooni moodustamist Baltikumis Euroopa rahupoliitika raames. Eesti pealinn Tallinn olevat Stokholmile lähemal kui Göteborg ja Oslo, seisis memorandumis. „Aga siiski võeti meilt õigus konverentsist osavõtmiseks".

Eesti rahuaktivistide memorandum meenutab sündmusi 1940.a. Sõna-sõnalt seisab selles: „Usalduse ja hea tahte kasutamine suurvõimu taktikalistes huvides pole kunagi varem nii dramaatiliselt ette tulnud, kui nõukogude poliitikas Balti riikide vastu."

Hind, mille Eesti pidi maksma ühekülgse usalduse eest, on üks kohutavamaid, ütlevad eesti rahuvõitlejad. Ka siis, kui võtta arvesse Teise maailmasõja ebahumaanset mõõdupuud, Eesti elanikkond on aastate 1940 ja 1950 vahel kahanenud 22 protsendi võrra. See on protsentuaalselt kõrgeim inimkaotus Euroopas.

SOOME TV

Eestlased kardavad, et sovetid võivad Baltimumis asuvaid sõjaväebaase kasutada rünnakuks Skandinaavia vastu. Seepärast nad nõuavad inim- ja kodanikuõiguste respekteerimist, eesti poliitvangide vabastamist ning „konkreetseid samme tuumarelvavaba Põhja-Euroopa moodustamiseks Balti riikide osavõtul", lisaks sellele veel Euroopa Parlamendi otsuse 1983.a. jaanuarist teostamist. Eesti inimõiguslaste aktiivsus ei rajane üksnes lääne, skandinaavia ja hansa traditsioonidel, millega eesti rahvas juba sajandeid elanud. See on ka Soome TV teene. Eestlased näevad ja saavad aru Soome TV-saadetest. See on kooskõlas eestlaste hea mäluga.

Nad teavad, kuidas teostus nõukogude kirjanduses toonitatud spontaanne liitumine N. Liiduga. Baasilepingute läbirääkimiste ajal karjus üks nõukogude kindral eestlasest kõneluspartnerile näkku: „Milleks see kõik? Tankid sisse ja asjal lõpp." Tookord oli asjal tõepoolest sellega lõpp. Aga nagu nüüd näib, ei ole see maksev tänapäeva eestlaste kohta."

-kk

Teised lehed Estost

Eesti keelest ja meelest

Stokholmis ilmuvas ajalehes „Teataja" avaldab oma muljeid Esto'lt Aino Lepik, üteldes muuhulgas:

Mõned mõtted, mis avamistalitusel tekkisid:

ESTO 84 esimees Toomas Metsala alustas oma kõnet eest keeles ja põhjendas seda sellega, et eesti keel ei ole arusaadav mitte ainult kõrvadele vaid ka südamele. See mõte jäi meelde terveks päevaks. Võibolla eriti sellepärast, et kava jätkus „introducing variety show'ga", kus teadustajad kõnelesid ainult inglise keelt. Mind pani see väga imestama kuna valdav osa publikust ja esinejad olid eestlased.

Kava oli mitmekülgne: võimlejad, rahvatantsijad, üksikesinejad. Samal laval jätkusid esinemised ka õhtupoolikul.

Kerkis küsimus: Kellele tehakse ESTO-t? Kas eestlastele või muulastele? Eriti hoolimatu tundus see olevat eestlaste vastu, kes olid tulnud Torontosse inglise keelt mittekõnelevatelt maadelt, näiteks Rootsist ja Saksamaalt. Mitmed nendest ei osanud inglise keelt nii palju, et nad oleksid kõigist räägitust täielikult aru saanud. Järelepärides, miks see nõnda on, sain vastuseks, et Ontario Place on avatud kõikidele ja mitte ainult eestlastele, ja et arvesse tuleb võtta ka massimeediume. Nõustusin osaliselt. Kuid kas ei oleks võinud siiski avamispäeva keeleks olla eesti keel? Teadustajad oleksid võinud lisaseletusi anda inglise keeles.

o

Eesti keele küsimus kerkis ESTO ajal üles veel õige mitu korda. Märkasin, et ESTO kõrtsis väga vähesed noored rääkisid eesti keelt. Sama mulje jäi ka CN-Toweri „pilvepiiri tantsul". Rahvast oli palju ja tornist avanes suurepärane vaade Toronto linnale. Kuid mulje jäi, et külastasin mingisugust „Kanada discot", kuna eesti keelt oli vaevalt kuulda.

Eesti keele küsimust käsitleti ka noorte konverentsil, kus vaatluse all oli eestlus ja tulevane generatsioon. Ma ei saanud kahjuks konverentsist osa võtta. Kuulsin sõpradelt, et sääl oli peetud huvitavaid vaidlusi.

Aime Anderson jutustas mulle, et prof. Tõnu Parming oli pidanud hea ja huvitava ettekande, milles ühes lõigus oli puudutanud ka eesti keele küsimust. Parming arvas, et kümne aasta jooksul tulevad eesti üritused Põhja-Ameerikas üle viia inglise keelele, sest siis saab ka „suur mass" nendest osa võtta, s.t. need, kes eesti keelt ei oska. Ja lisas, et need, kes siis veel räägivad eesti keelt, moodustavad kitsa ringi, n.n. „kaadri". Ta väitis, et eestlane saab olla ka ilma eesti keelt oskamata.

Aime Anderson aga arvas, et ilma eesti keeleta ei saa rääkida eestlusest. Antud juhul on eesti keelt mitteoskajad ikkagi ainult eesti päritoluga ameeriklased. Aimele, kui Rootsis asuvale eesti noorele, tundus selline seisukoht üldse võõrana.

Rahvatantsijate peaürituseks oli ESTO-VISIOON — rahvatansijate ja võimlejate Valguspidu. Mul on raske seda üritust kirjeldada, kuna olin kaastegev rahvatantsijana. Tantse oli iga rühm kaua ette valmistanud. Nüüd tuli kolme päeva jooksul Härnald Toomsalu juhtimisel kokkutantsimine selgeks õppida. Muret ja raskusi oli palju. Etendus aga viidi hästi läbi. Pikaajaline töö oli andnud häid tulemusi.

Nimetaksin veel paar meeldejäävat üritust.

Üks nendest oli solistide kontsert, mis toimus moodsas ja ilusas kontsertsaalis. Kontsert andis hää võimaluse kuulajatele tutvust teha eesti muusikutega ja süveneda eesti muusikasse. Helitööde valik mõjus siiski veidi kirjuna, kuna eesti heliloojate kõrval esitati ka Mendelssohni, Saint-Saëns'i ja Liszt'i.

Laulupidu ja rahvapidu olid ESTO lõppüritused. Laulupeo pluss poolele tuleb märkida lühidus. Kahjuks puudusid kavas Tubin, Raid ja Avesson.

OVER 50 YEARS OF GM SALES AND SERVICE
HOGAN GM
Chev Olds Limited
5000 Sheppard Ave. E., Scarborough, Ont. M1S 4L9
PAUL JUTTUS
Müük ja rentimine
Äris 291-5054
Kodus 423-5716

Eesti Demokraatliku Unioon peakoosolek

Eesti Demokraatliku Unioon ja Eesti Rahvusnõukogu Kanadas osakonna üldkoosolek peeti Tartu College'i ruumides 10. juulil USA, Rootsi keskjuhatuste ja Kanada osakondade esindajate ühisel kokkutulekul.

Üldkoosoleku avas kokkutuleku korraldaja Juhan Käis. Tervitati osavõtjaid ja leinaseisakuga mälestati vahepeal surnud liikmeid. Koosoleku juhatajaks valiti Evald Timusk, protokollijaks J. Käis.

Tegevuse ülevaade, majanduslik aruanne ja tegevuskava kinnitati ühel häälel. Kuna USA-s liikmete arv on langenud, siis otsustati juhatus valida ajutiselt Kanada ja USA osakondadele ühine, asukohaga Torontos, mida täiendaks hajutatud abiesimeeste võrgu loomine, kellele anti laiemad volitused osakondade esindamiseks, koostöös Rootsis asuvate keskjuhatustega.

Uueks esimeheks valiti professor Jaan Timusk Torontost. Abiesimeesteks: professor Elmar Järvesoo, ja doktor Ants Pallop USA-st, professor Karl Aun Waterloost, Ontarios ja doktorant Mart Laanemäe, kes Hamburgis taotleb inseneri doktori kraadi. Peasekretäriks Juhan Käis Torontost. Juhatusliikmeteks Eha Tarmet — Toomberg ja Evald Aruvald. Koosolekul soovitati, et EDU ja ERN liikmed siin mandril võtaks osa aktiivselt Kanada kodanliste ja USA poliitiliste parteide tegevusest ja astuks parteide liikmeks, et nende kaudu kaasabi leida meie orjastatud kodumaa vabadusvõitluses.

Rootsi esindaja, Kaarel Vahtras, andis juhatusele edasi professor Karl Taagepera hiljutise juubeli puhul te-

ÕLI- JA GAA
PUHASTUS JA
I. Tihane ● Te

RE & RE AUTO
TEEN IGASUGUSEID AUT
Räägitakse eesti keelt.
Helistage: 251-4544. Külastage: 3

Skautlike nõ
„Sini-must-valge

Vaatamata Esto'le ja maailmalaagrile noore ja juhi gaid-skautlaagrisse „Si vanemateks olid peaskaut skm. E juhtideks ngdr. Ene Merend ja skm. skautide kuueliikmelist esindusüksu oli ka laagri pastorike. Eesti lipu saja ilmnes, Lakewood'i laagri peateema teema peamiselt gaidi-skaudi tarku Väga hinnatud oli laagri ajaleht „Täh „koomiksid", mis samuti ilmusid ig keelt lugema, kes muidu eesti kirja sõbralik vaim ning kõik osavõtjad la Kanada esindusüksuse juhid T. ja M üle Kanada eesti malevate tervitus Merendile. Juures on gdr. V. Põhi ja s

Eesti Demokraatliku Unioon peakoosolek

Eesti Demokraatliku Unioon ja Eesti Rahvusnõukogu Kanadas osakonna üldkoosolek peeti Tartu College'i ruumides 10. juulil USA, Rootsi keskjuhatuste ja Kanada osakondade esindajate ühisel kokkutulekul.

Üldkoosoleku avas kokkutuleku korraldaja Juhan Käis. Tervitati osavõtjaid ja leinaseisakuga mälestati vahepeal surnud liikmeid. Koosoleku juhatajaks valiti Evald Timusk, protokollijaks J. Käis.

Tegevuse ülevaade, majanduslik aruanne ja tegevuskava kinnitati ühel häälel. Kuna USA-s liikmete arv on langenud, siis otsustati juhatus valida ajutiselt Kanada ja USA osakondadele ühine, asukohaga Torontos, mida täiendaks hajutatud abiesimeeste võrgu loomine, kellele anti laiemad volitused osakondade esindamiseks, koostöös Rootsis asuvate keskjuhatustega.

Uueks esimeheks valiti professor Jaan Timusk Torontost. Abiesimeesteks: professor Elmar Järvesoo, ja doktor Ants Pallop USA-st, professor Karl Aun Waterloost, Ontarios ja doktorant Mart Laanemäe, kes Hamburgis taotleb inseneri doktori kraadi. Peasekretäriks Juhan Käis Torontost. Juhatusliikmeteks Eha Tarmet — Toomberg ja Evald Aruvald. Koosolekul soovitati, et EDU ja ERN liikmed siin mandril võtaks osa aktiivselt Kanada kodanliste ja USA poliitiliste parteide tegevusest ja astuks parteide liikmeks, et nende kaudu kaasabi leida meie orjastatud kodumaa vabadusvõitluses.

Rootsi esindaja, Kaarel Vahtras, andis juhatusele edasi professor Karl Taagepera hiljutise juubeli puhul tema auliikmeks valimise illustreeritud diplomi, Karl Taageperale edasitoimetamiseks, keda koosolekule ei olnud ilmunud.

Evald Timusk tegi ettepaneku, et esindused jätkaks meie Eesti Vabariigi Valitsuse eksiilis tegevuse populariseerimiseks, ja et meie valitsuse tegevusest eestlaste ajakirjandus vabas maailmas objektiivselt kirjutaks. Meil ei ole kahte valitsust paguluses. Ka meie diplomaatilised esindajad on arusaamisele jõudnud, et vajame oma valitsust meie vabadusvõitluse ja orjastatud kodumaa huvides. Dr. A. Pallop teatas, et USA-s on meie valitsus väga populaarne, kui enam uusi vigu ei tehta. Leiti, et valitsuse koosseisu hiljuti tehtud muudatustega võiks ajakirjanduses avaldada.

J.K.

Nädalakroonika

(Algus esiküljel)

Eriti, kui on tegemist politseinikuga teenistuskohustuste täitmisel. Surmanuhtluse taastamise küsimuse tõi elavalt esile York piirkonna politseiniku, Doug Tribbing'i surmavalt haavamine ühe murdvarga poolt.

Ontario politseinike ametiühingu presidendi, Rodney Gilmour'i seletuse kohaselt politsei on võimetus olukorras. Kohtunikud ei ole seni pooldanud surmanuhtluse taastamist ja provintsivalitsus ei alusta selle taastamist ilma kohtunike sooviavalduseta.

ANKARA — Türgi teatetebüroo kohaselt on USA mäeronijad avastanud Ararati mäel Noa laeva ja toonud selle küljest kaasa ühe tüki uurimiseks USA laboratootriumis, kas see võib olla tükk puud tõelisest Noa laevast, mis seisma jäi Ararati mäe otsa.

Balti Noorte Kongressilt. Dr. Tõnu Parming kõnelemas, eestlaste grupp kuulamas. Foto — Mehis Kivilo

Balti Noorte Kongress

Balti Noorte Kongressil lätlaste suvekodus Camp Saulaines laupäeval esitatud loengud käsitlesid olulisi küsimusi. Esimeses ettekandes rääkis Mari-Ann Rikken Eestis vangistatute vabastamisest. Esiteks ta ütles, et vangistatuid on kolme liiki; inimõiguste nõudjad, usuga tegelejad ja poliitilised. Poliitvangide hulka kuuluvad need, kes sini-must-valge lippu heisata või põgeneda proovivad. Vahel isegi peetakse reisimist poliitiliseks tegevuseks.

Mari-Ann Rikken peab ka väga tähtsaks vangistatutega ühendust pidada, kuna see aitab nendele tähelepanu juhtida. Ta soovitas kõigil kord kuus vähemalt ühele vangile kirjutada. Ta soovitas kirjadele lisada vastuvõtmist tõendava kaardi, et kindlustada, et isik kirja on kätte saanud. Tihti aga juhtub, et kaardil ei ole mitte vangi allkiri vaid mõne ametniku. Kui see kaart aga postkontorisse viia, aitab see omakorda tähelepanu juhtida vangistatuile. Küllalt palju inimesi on nende kaartidega postkontoris nurisemas käinud, et nüüd posti probleemidevormile on tekkinud isegi osa, mis tegeleb Nõukogude Liidu postiga. Rikken soovitas ka kohalikku ajakirjandust ärakasutada lugejakirjade kirjutamisega, eriti siis kui Nõukogude Liidust juttu on. Ajakirjanduses tuleks ka sellele tähelepanu juhtida, et baltlaste probleem on iseseisev juutide dissidentide probleemist.

Rikken rääkis ka seda, et Rootsis olev Eesti Vangistatud Vabadusvõitlejate Abistamiskeskusel on raskemaks läinud täpseid andmeid saada vangide kohta, mis võib tähendada, et Nõukogude Liidu ametnikud tunnevad muret tähelpanust, mis vangidele on osutatud.

Teiseks huvitavaks loenguks kujunes Tõnu Parmingu loeng tuumarelva vabadest tsoonidest. Loengut avades ta ütles, et sellist tsooni pole veel kusagil olemas, kuid Skandinaavias on püütud seda kõige tõsisemalt saavutada. Seal seda saavutada on päris lihtne, kuna Skandinaaviasse pole veel tuumarelvi asetatud. Niisiis on probleem rohkem tuumarelvade suunamises. Nii Nõukogude Liidu kui ka NATO relvad on ohtlikud Skandinaaviale. Nõukogude Liidus kõige tugevamalt relvastatud kohad on Koola poolsaar ja Baltikum. Mõlemad ohustasvad Põhjamere laevateid. Kuna läheduses ei ole NATO kaitset, siis kutsuti Taanit ja Norra ka NATOsse ja Ühendriigid suunasid oma relvad Koola poolsaarele ja Baltikumi. Taani on aga ainult huvitatud NATO kaitsest, aga mitte koostööst. Kõige suurem probleem on aga Soome, kuna nii Nõukogude Liit kui ka Ühendriigid proovivad teda enda liitlaseks saada, aga praegu Soome on ikka erapooletu. Kõigepealt tuleb lahendada võimuprobleem põhjas. Siis võib tekkida tuumarelvavaba tsoon järgnevate tingimustega: Skandinaavias peab olema üksmeelne toetus, Koola poolsaar ja Baltikum peavad olema osa tsoonist ja Nõukogude Liidult ja Ühendriikidelt peab olema heakskiit ettepanekule.

Parming teatas ka, et Nõukogude Liidus on ebaametlik rahuliikumine, ja et Läänes rahuliikumine peaks olema suunatud Nõukogude Liidu vastu.

Päeval räägiti ka rahvakasvu probleemist Baltikumis. Selles suhtes peeti kõige tähtsamaks langevat sündimust. Balti rahvad hakkavad juba nii väikseks jääma, et maailma vaates ei peeta neid enam tähtsaks. Mõni isegi väidab, et väljasuremine on suurem probleem kui rahva ühtesulamine.

Õhtul räägiti veel rahulaevasõidust, mis tõimub tuleval aastal ja päev lõppes tantsuga.

MEHIS KIVILO

ESTO '84
KONTOR AVATUD
Eesti Majas teisipäeval ja neljapäeval kella 4.30—8.30 p.l. ● Tel. 465-1834
MÄLESTUSESEMED MÜÜGIL
TELLITUD EESTI LIPPUDE KÄTTESAAMINE ja uute tellimiste vastuvõtmine.
Kontor suletud 3. septembril (Labour Day)

Algas uue EESTI KONDOMINIUM KORTERIMAJA EHITAMINE
Ehitus saab valmis märtsis 1985 ● ÕHUJAHUTUS, PUHTUS, PRIVAATSUS, JULGEOLEK, EMAKEEL ja MURETU ELU ● Veel saadaval mõned korterid: Ainulaadne kondominium korteri hind ($88–90 sq.ft.) ● Ruumikad korterid (1020–1075 sq.ft.) ● Päikesepaistelised ja mugavad ● ASUKOHALT: liiklusele hästi kätte saadavad.
HELISTAGE: G. E. Laikve või Õ. V. Laikve, tel. 444-6405, 444-2897 ● 101 Cassandra Blvd., Don Mills, M3A 1T1

Teadaanne

Toronto Eesti Segakoori lauluproovid algavad neljapäeval, 13-ndal sept. kell 7.30 Eesti Majas. Teretulemast uutele lauljatele.

T.E.S. JUHATUS

TEADAANNE

Kutse lauljaile E.E.L.K. Vana-Andrese segakoori lauluharjutused algavad esmaspäeval, 10. sept. kell 7 õ. kiriku saalis. Palutakse kõiki endisi ja uusi lauljaid, kellel on huvi vaimuliku laulu vastu, ühineda koguduse segakooriga. Koori juhatab nagu möödunud aastalgi muusikapedagoog ja koorijuht Asta Ballstadt.

Õiendus

August Nüüd'ile kaastunde avalduse kuulutuses tema abikaasa AIDE surma puhul on tehtud trükiviga leinaja nimega: F. AAGLI peab olema F. AADLI. Vabandame eksitust.

ÕLI- JA GAASIKÜTETE PUHASTUS JA PARANDUS
I. Tihane ● Tel. 447-9745

RE & RE AUTO COLLISION
TEEN IGASUGUSEID AUTOKERE PARANDUSI
Räägitakse eesti keelt. — R. POLASHEK
Helistage: 251-4544. Külastage: 37 Magnificent Rd., Etobicoke

Skautlike noorte laager „Sini-must-valge" Lakewood'is

Vaatamata Esto'le ja maailmalaagrile „Eesti Lipp", kogunes üle 150 eesti noore ja juhi gaid-skautlaagrisse „Sini-must-valge" Lakewood'is. Laagri vanemateks olid peaskaut skm. Endel Reinpõld ja gdr. Laine Yllo, juhtideks ngdr. Ene Merend ja skm. Harri Tarmo. Kanada eesti gaidide-skautide kuuelilkmelist esindusüksust juhatas nskm. Tõnis Nõmmik, kes oli ka laagri pastoriks. Eesti lipu saja-aasta-juubel oli nagu laagri nimest ilmnes, Lakewood'i laagri peateemaks. Tegevus hõlmas peale eesti lipu teema peamiselt gaidi-skaudi tarkusi, tütarlaste osas käsitööd ja laulu. Väga hinnatud oli laagri ajaleht „Tähtvere Kaja", mis ilmus iga päev ning „koomiksid", mis samuti ilmusid iga päev, mis meelitas ka need eesti keelt lugema, kes muidu eesti kirjasõnast ei hoolinud. Laagris valitses sõbralik vaim ning kõik osavõtjad lahkusid parimate mälestustega. Pildil Kanada esindusüksuse juhid T. ja M. Nõmmik annavad laagri avamisel üle Kanada eesti malevate tervitused skm. Harri Tarmole ja ngdr. E. Merendile. Juures on gdr. V. Põhi ja skm. M. Sieberg. Foto — H. Karu

Kanada maksab nüüd palju rohkem raha pensionäridele, kes on raskustes

Kanada on tõstnud immigrantidele ja üksikutele vanadele makstavate kindlustis-abiraha summasid.

Kui teie olete 65 või vanemad ja olete elanud Kanadas vähemalt 10 aastat, siis teie olete õigustatud rohkem raha saama.

Me kindlustame nüüd ka nendele immigrant-pensionäridele, kes praegu ainult **osalise** Vanadus-Kindlustis-Pensioni saavad, täis Kanada pensioni, kui see neile hädavajalik on.

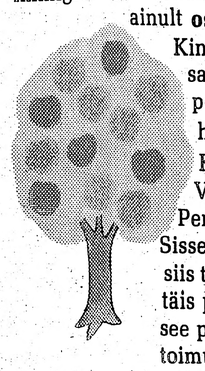

Kui teile makstakse Vanadus-Kindlustis-Pensioni **ja** Kindlustatud Sissetuleku Lisaabirahasid, siis teil on õigus kohe täis pension saada ning see peaks iseenesest toimuma.

Üksikutele pensionäridele, kellele makstakse Kindlustatud Sissetuleku Lisaabirahasid ja Abikaasa Kuluraha, saavad nüüd lisaks tavaliste näitarvu andmete põhjal veel $50 rohkem (juulikuust saadik on lisatud $25 ja detsembris lisatakse jälle $25).

YOU MAY NOW QUALIFY FOR MORE MONEY. CHECK WITH OUR LOCAL OFFICE OR WRITE TO:

Income Security Programs
P.O. Box 9750
Ottawa, Ontario
K1G 4A6

Health and Welfare Canada / Santé et Bien-être social Canada

Canada

ja meelest

Eesti keele küsimust käsitleti ka orte konverentsil, kus vaatluse all eestlus ja tulevane generatsioon. a ei saanud kahjuks konverentsist a võtta. Kuulsin sõpradelt, et sääl peetud huvitavaid vaidlusi.

Aime Anderson jutustas mulle, et of. Tõnu Parming oli pidanud hea huvitava ettekande, milles ühes igus oli puudutanud ka eesti keele isimust. Parming arvas, et kümne asta jooksul tulevad eesti üritused õhja-Ameerikas üle viia inglise keele, sest siis saab ka „suur mass" endest osa võtta, s.t. need, kes eesti eelt ei oska. Ja lisas, et need, kes siis eel räägivad eesti keelt, moodustad kitsa ringi, n.n. „kaadri". Ta äitis, et eestlane saab olla ka ilma esti keelt oskamata.

Aime Anderson aga arvas, et ilma esti keeleta ei saa rääkida eestlust. Antud juhul on eesti keelt mitteskajad ikkagi ainult eesti päritoluga meeriklased. Aimele, kui Rootsis suvale eesti noorele, tundus selline eisukoht üldse võõrana.

Rahvatantsijate peaürituseks oli STO-VISIOON — rahvatansijate ja õimlejate Valguspidu. Mul on raske eda üritust kirjeldada, kuna olin aastegev rahvatantsijana. Tantse li iga rühm kaua ette valmistanud. Nüüd tuli kolme päeva jooksul Härald Toomsalu juhtimisel kokkuantsimine selgeks õppida. Muret ja askusi oli palju. Etendus aga viidi nästi läbi. Pikaajaline töö oli andnud häid tulemusi.

Nimetaksin veel paar meeldejäävat üritust.

Üks nendest oli solistide kontsert, mis toimus moodsas ja ilusas kontsertsaalis. Kontsert andis hää võimaluse kuulajatele tutvust teha eesti muusikutega ja süveneda eesti muusikasse. Helitööde valik mõjus siiski veidi kirjuna, kuna eesti heliloojate kõrval esitati ka Mendelssohni, Saint-Saëns'i ja Liszt'i.

Laulupidu ja rahvapidu olid ESTO lõppüritused. Laulupeo pluss poolele tuleb märkida lühidus. Kahjuks puudusid kavas Tubin, Raid ja Avesson.

ES AND SERVICE
GM
PAUL JUTTUS
Müük ja rentimine
Äris 291-5054
Kodus 423-5716
orough, Ont. M1S 4L9

ilitavad dentsuse

inn Tallinn olevat Stokholmile mal kui Göteborg ja Oslo, seisis norandumis. „Aga siiski võeti t õigus konverentsist osavõtmi-".

esti rahuaktivistide memoran- meenutab sündmusi 1940.a. Sõnalt seisab selles: „Usalduse ja tahte kasutamine suurvõimu takistes huvides pole kunagi varem iramaatilselt ette tulnud, kui nõuude poliitikas Balti riikide vas-

tind, mille Eesti pidi maksma ühegse usalduse eest, on üks kohutaaid, ütlevad eesti rahuvõitlejad. siis, kui võtta arvesse Teise maailsõja ebahumaanset mõõdupuud. ti elanikkond on aastate 1940 ja 0 vahel kahanenud 22 protsendi ra. See on protsentuaalselt kõrm inimkaotus Euroopas."

OME TV

Eestlased kardavad, et sovetid võiBaltimumis asuvaid sõjaväebaakasutada rünnakuks Skandinaavastu. Seepärast nad nõuavad n- ja kodanikuõiguste respekteerist, eesti poliitvangide vabastst ning „konkreetseid samme tuurelvavaba Põhja-Euroopa moostamiseks Balti riikide osavõtul", ks sellele veel Euroopa Parlandi otsuse 1983.a. jaanuarist teosnist, Eesti inimõiguslaste aktiivs ei rajane üksnes lääne, skandiavia ja hansa traditsioonidel, mia eesti rahvas juba sajandeid elad. See on ka Soome TV teene. Eested näevad ja saavad aru Soome -saadetest. See on kooskõlas eeste hea mäluga.

Nad teavad, kuidas teostus nõukode kirjanduses toonitatud spontaaliitumine N. Liiduga. Baasilepinte läbirääkimiste ajal karjus üks ukogude kindral eestlasest kõnepartnerile näkku: „Milleks see k? Tankid sisse ja asjal lõpp." okord oli asjal tõepoolest sellega p. Aga nagu nüüd näib, ei ole see ksev tänapäeva eestlaste kohta."

-kk

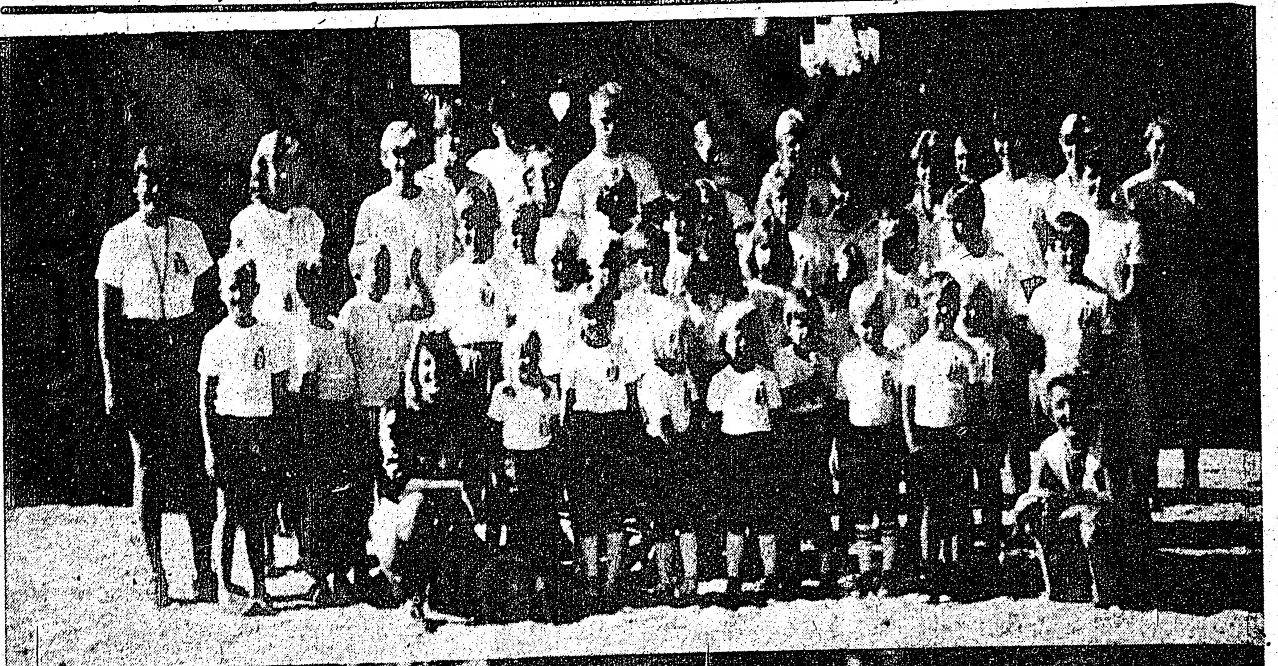

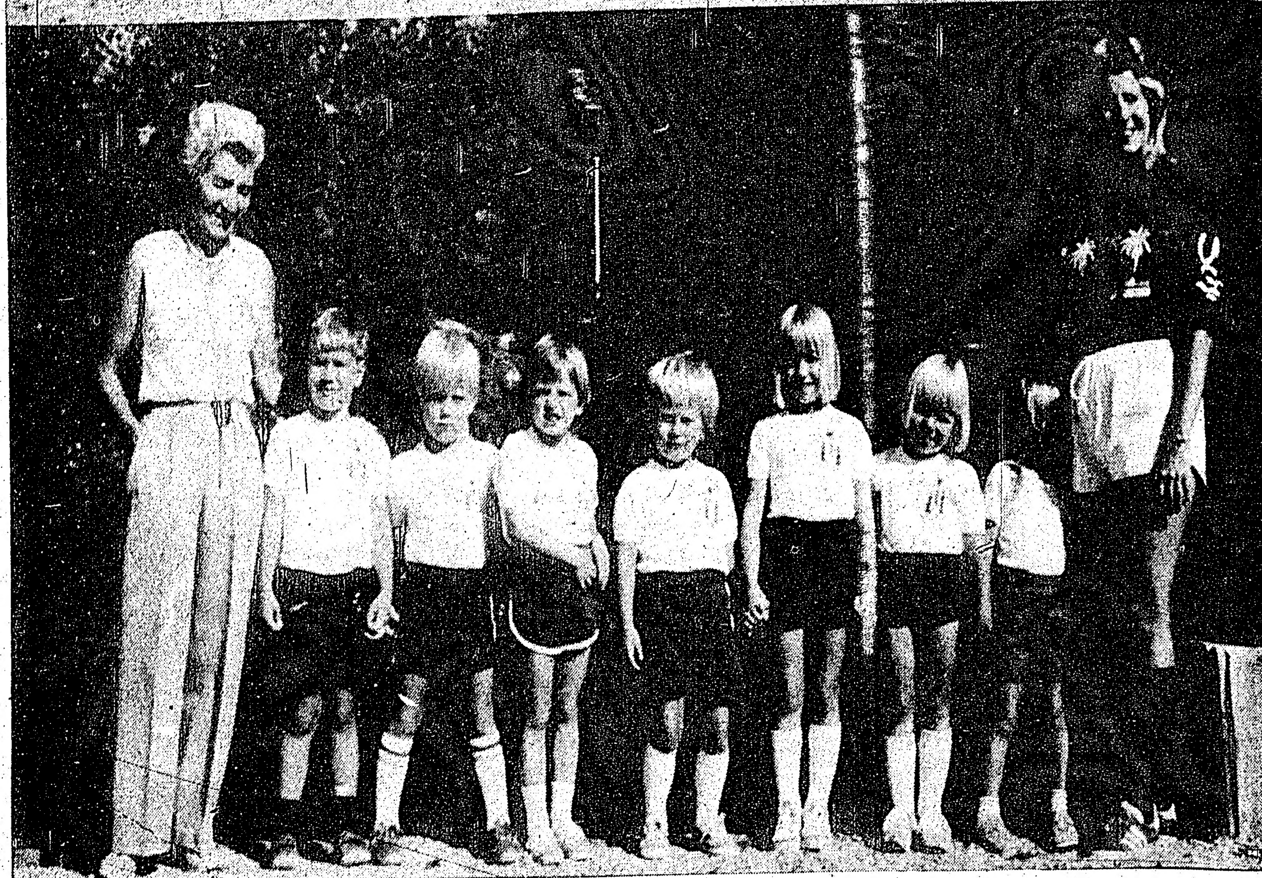

Seedrioru Laste Suvekodu kasvandikud koos kasvatajatega. Vasakul ääres suvekodu juhataja Kadri Roman, väikeste poiste kasvataja Selina Reimann, tüdrukute kasvataja Ingrid Jurman ja suurte poiste kasvataja Kristjan Kangur. Ees, vasakul — mudilaste kasvataja Mailiis Saun, paremal servas tema abiline Ingrid Must. Paremal seisavad ujumisinstruktor Merike Lainevool, peaperenaine pr. Härm ja tagapool perenaine Kaarin Jurman. All — mudilaste pere. Paremal kasvataja Mailiis Saun, vasakul tema abi Ingrid Must. Keskel lapsed, vasakult — Mihkel Schaer, Joel Tombak, Lisa Rebane, Vilja Roman, Talvi Hess, Helvi Hess, Leila Hess.

Esto '84 järelkaja

Richard Norvell arvas, et Esto '84 avamine oli väga imponeeriv ja täielikult õnnestunud üritus. Eestluse sümbol ja kõiki ühendav sini-must-valge lehvis rikkalikult Esto '84 avapidustusel. Tervituskõnede hulk oleks võinud vähem olla.

Kontserdil kanadalase prantsuskeelne esinemine nagu ei kuulunud Eesti Päevade sisusse. Oleks soovinud rohkem näha rahvusvärvide kasutamist sõduriõhtul, ballil, laulupeol ja rahvapeol. Esto Visioon oli nii pime, et seal vaevalt keegi oleks lippe näinud.

Järgmiste Eesti Päevade asukoht peaks olema eestlaste suuremas keskuses, olgu see siis USA-s, Rootsis või jällegi Kanadas, kui tahame oma rahvuslikku eesmärki täita.

Toronto eestlaskond on tänuväärselt oma ülesande täitnud välispoliitiliselt vaadatuna. Esto '84 oli kindlasti suurem oma osavõtjate arvult kui varasemad pidustused.

MIDA KUULDUD

Kurvaks tegi teadmine, et mõned eesti sõjavigastatud ei saanud osa võtta maakondlikust kokkutulekust Royal York'is, kuigi oli veel vabu kohti laudades. Esto büroo aga teatas, et piletid on kõik läbi müüdud.

□

Esto juhtkonna suuremaks eksituseks võib lugeda, et taheti kas teadlikult või teadmata Eesti Maja välja lülitada eestlaste suurpidustusest. Kui Eesti Maja oleks olnud avatud 24 tundi päevas, oleks seal alati olnud külalisi. Eesti Maja oleks pidanud sisse seadma 24-tunnilise telefoni vastamise teeninduse, et järjest helisevat telefoni vaigistada. Eesti Maja oli kohaks, kus sõber kohtas sõpra, sugulane sugulast, igalt mandrilt. Kuumal suvepäeval tervitati külma Esto õllega rõõmsat jällenägemist.

□

Õnnestunuks peeti kõikide poolt Etnograafilist Näitust Eesti Majas, mis oli korraldatud Ene Runge poolt keskmises saalis.

College Park'is olev näitus oli väga esinduslik ja hoolega tehtud.

□

Esto '84 fiaskosse võib kirjutada Esto Visioon ja informatsiooni vahendamine. Esto Visiooni ei näinud ja informatsiooni, mida kõik otsisid oli rasake saada. Paljud ei leidnud informatsioonibürood Royal York'is.

Kujukas näide on juhusest, kus sõjavigastatu saadeti Royal York'ist Eesti Majja ja sealt jällegi tagasi Royal York'i Esto '84 büroo kinnipandud uste juurde.

□

Mis puutub Esto Visiooni, siis see oli pimeduspidu sauna leilis. Paljudel puudusid programmid. Miks korrati 1972. a. pimeduse lavastust? Esto Visioon jäi filmimata ja TV-s näitamata pimeduse tõttu. Kas see programm ei kannatanud rohkem valgust? Need, kes Stokholmis käisid, ütlevad, et neid kahte üritust ei saa millegagi võrrelda. Rahvarõivaste värviküllasus ja võimlemise liikumise ilu on valguses nautimiseks.

□

Laulupidu meeldis kõigile, oli võimas ja oli valge. Samad lambid andsid valgust ja võis nautida laulu ja meie kaunite rahvarõivaste ilu.

□

Üheks õnnestunud ürituseks peetakse Maakondade Päeva, kus kõik harmooniliselt veeres. Tänu kuulub maakondade esimehele Johannes Vihmale ja tema väsimata abilistele ilusa ja õnnestunud suurürituse läbiviimise eest.

Kõigile tuntud andekas Ene Runge oli järjekordselt teinud suure töö, et kokku seada eeskava eesti rahvariiete motiividel ja luulepõimikus. Moelooja Ellen Peterson oli heaks teadustajaks ja kompetentseks näituse kirjeldajaks.

Kahju, et mõnedel maakondadel ruum liiga kitsaks jäi ja õhujahutust peaaegu ei olnudki. Õnnelikumas olukorras olid hiidlased, kellel ruumi oli laialt ja õhujahutus hea. Hiidlaste Selts, kellel ligi 400 liiget, oli paanikas, kuna Royal York teatas, et neil enam seda ruumi ei ole, mis nad aasta varem olid kinni pannud. Esto büroo aga leidis, et neil oli just seda ruumi vaja, kuid unustas maakondadele sellest teatamata. Nii hiidlased said uue suure ruumi.

□

Sõduriõhtud korraldasid võitlejad ja rahvapeo Eesti Maja juhtkond, mõlemad üritused väärivad tunnustust. Rahvapeol kaeti laud õhtusöögiks 6000 inimesele, mida Toronto ajaloos varem pole tehtud. Oli küllalt valgust ja ruumi, et sõber leidis sõpra. Tantsuorkestrid olid head ja mängisid ilma vaheajata.

□

Rongkäik oli parem kui 1972.a., aga ei saa võrrelda Stokholmi Esto '80-ga. Miks oli meil vähe noori rongkäigus? Miks korraldati Esto Visiooni võimlejate peaproov samal päeval, samal kellaajal? Kes tegid selle otsuse ja korralduse? Jäi tunne, et pidustustel peremeest polnud kodus.

□

Vaatamata viperustele ja väikestele iludusvigadele, on Eesti Päevadest osavõtjate üldkokkuvõte tunnustust jagav suurevaeva nägijatele.

Kas tuleks kunagi kõnealla Eesti, Läti ja Leedu päevade ühine korraldamine?

elna

Endised Ambergi D.P. olid koos

IV ÜEP ajal toimus Torontos palju igasuguste gruppide kokkutulekuid, kus uuendati vanu mälestusi. Ka Ambergi laagri endised D.P.-d olid kesknädalal, 11. juulil Royal Yorgis koos umbes 40-nelises koosseisus. Osavõtjad olid tulnud Kanadast, USA-st ja Austraaliast. Kokkutulnute hulgas võis näha palju laagriaegseid skaute ja gaide, rahvatantsijaid ja sportlasi, kes edaspidises elus olid hästi läbi löönud. Olgu märgitud, et hubase kokkutuleku organiseerijaks oli tol ajal noor Helgi Kirss – nüüd Sooaru, kes abikaasaga tasus ka kogu rikkaliku lõunasöögi ja joogidega kokkusaamise kulu. Kes ütleb, et eestlaste hulgas pole heldeid ja toredaid inimesi?

R.K.

„Ritmika" esines seenioridele

Metro Toronto seeniorid pidasid oma suvise kokkutuleku sel aastal kolmapäeval, 8. augustil Harbourfront'i Queens Quay'l. Juba teist aastat olid Ritmika noored võimlejad kutsutud sinna esinema. Nende esinemine toimus sel aastal keskpäeval kaheksa erineva ettekandega, vaheldamisi Siina Kasekamp'i ja Annely Riga juhtimisel. Esinemine toimus väljas murul.

Kava algas 4—6 aastaste väikelastega, kes esitasid valgetes kleitides harjutusi suurte rannapallidega. Järgnesid harjutused lippudega kahe 8-aastase tütarlapse poolt, samuti valges riietuses. Vaevalt olid need lõpetanud, kui rahva ette ilmusid juba 9-10-aastased, kuid seekord juba mustades dressides, sooritades lindiharjutusi. Sellejärele tulid juba teismelised, kelledele järgnesid jun. eliitrühm sinistes dressides valgete pallidega. Liiklemisharjutused kanti ette nende seenior — eliitrühma poolt, kellede riietuseks on ilusad pikad valged kleidid, eesti lipuvärvidega rinnal ja kes oma esinemistega alati suuri aplause saab. Kava lõpul esinesid veel jun.-eliitrühm nööridega ja kava lõppes seenior eliitrühma esinemisega rohelistes dressides kolme valge ja kahe kollase palliga.

Kõik ettekanded võeti vastu suurte aplausidega ja pärast lõppu oli palju pildistamisi. Ritmika, oma lühikese tegevuseaja vältel, on saavutanud populaarsuse Kanada ühiskonnas. Peale Ritmika kava oli seal veel palju teisi ettekandeid, isegi Ühendriikidest Louisiana osariigist. Sellele ühepäevasele kokkutulekule järgneb nädalapikkune seenioride kokkutulekud, nimetuse all „Carousel" 20-nes erikohas, nendehulgas ka Eesti Majas neljapäeval, 23. augustil, korraldatud Eesti Pensionäride Ühingu poolt.

Jälgides seda Kanada seenioride kokkutulekut üle kolme tunni, selgus et see oli tegelikult perekondade kokkutulek, sest seal oli lapsi ja keskealisi palju rohkem kui vanu. Puudutades seda küsimust juhtivate isikutega, seletati, et Kanada ühiskonnas ei lõhuta perekondi sel viisil, et noori ja vanu katsutakse üksteisest eraldada.

HARALD RAIGNA

„Ritmika" võimlejad esinemas. Foto — H. Raigna

„MEIE ELU" lugejad, ärge unustage oma sõpradele soovitamast „MEIE ELU"

Moodsa rütmilise võimlemise klubi
„RITMIKA"
alustab oma 5-ndat hooaega 10. septembril 1984. Rütmilise võimlemise tunnid:
- mudilastele (4–6 aastastele)
- tütarlastele (7–10 aastastele)
- teismelistele
- naistele

Tunnid algajatele, edasijõudnutele, eliitvõimlejatele!
Tunnid toimuvad 10-es eri rajoonis.

INFORMATSIOONIKS HELISTADA: Annely Riga 224-1674, Siina Kasekamp 222-5751

PC

MEIE ÜHINEME TEIEGA VABADUSVÕITLUSES

Brian Mulroney ja tema Progresiiv-Konservatiivide valitsus on võtnud endale kohustuseks tõhusalt toetada ja aidata neid inimesi, kellel puuduvad põhilised inimõigused, kus iganes nad elavad.

Meie ühineme aktiivselt võitlusega, et tuua vabadust kõikidele ikestatud rahvastele. Järgnevad seisukohad on osa meie poliitilisest platvormist:

1. Tugevndada Kanada riigikaitset ja austada Kanada kohustusi meie liitlastele NATO's ja NORAD'is;
2. Välissuhetes rõhutada toetust ja koostööd meie liitlastega ja nendega jagada meie kohustusi demokraatlike printsiipide ülalhoidmisel;
3. Nõuda täielikku aruannet 1975. a. Helsingi Lõppakti sätete kinnipidamisest seoses inimõigustega, kus spetsiifiliselt on öeldud, "igal inimesel on õigus teada ja reageerida oma õiguste ja kohustuste kaitseks";
4. Meie immigratsiooni poliitika rõhutab perekondade taasühinemist, kaasaarvatud need, kes elavad raudeesriide taga;
5. Meie taotleme Nõukogude Liidu valitsemise lõpetamist Poolas ja teistes Ida-Euroopa riikides.

Hääletage Brian Mulroney'ile ja Progresiiv-Konservatiivide parteile. Ühiselt tegutseme paremini.

Authorized by PC Canada Fund, Registered Agent for the Progressive Conservative Party of Canada.

KIRJANI...
□ K...

„Meie Elu" kaastöölised ligidalt ja kaug... liikmed kogunesid koos abikaasadega 1...

Kuni vene... sünnitab la...

Augustikuu keskpaigu jõudis siinse mandri lugejani Aili Helmi dokumentaal-romaan „Režiim — see kõlab uhkelt". See on eesti naise kannatustee järgmine aste Nõukogude okupatsiooni ahelais, kus tänaseni pole midagi muutunud, moodustades selle triloogia kolmanda köite. Eelmisteks olid „Kuradil ei ole varju" (1979) ja „Vägivallamaa" (1982), mõlemaid piiratud arvul veel saadaval. Et anda lugejale ettekujutust uue teose sisutõsidusest toona ja jätkuvas olupoliitikas, avaldame raamatust alljärgneva katke, lõpetades momendiga, millal jõuab Predshahtnajasse uus sajapäine naistetapp, nende hulgas rida eesti naisi, ilmselt ka raamatu autor.

„Vangide sorteerimine oli Venemaal 1949. a. kevadeks enamvähem lõpetatud. Beria oli ellu viinud Stalini geniaalsed ideed sunnitöö kaotamiseks „ülihumaanses" sotsialismiriigis.

Kõige raskemate kuritegude eest karistatud kodumaa-reetjad ja rahvavaenlased eraldati harilikest healoomulistest kurjategijatest — vägistajaist, mõrtsukaist ja teeröövleist — eraldi rezhiimlaagreisse. Need rajati endiste sunnitöö-laagrite kohtadele ja mitte ainult kohad, vaid ka kord ja kombed jäid seal endiseks.

Väärskete rezhiimvangide hulgas tekitas eksiarvamusi Stalini motiiv sunnitöö nimeliseks kaotamiseks. Esitati oletusi, et Churchill ja Roosevelt seda juba Teheranis olevat nõudud. Mõned arvasid, et küllap „vunts" nüüd ise pärast nii suure sõja võitmist veidi häbenema hakkas, et tema kroonus veel niisugused tsaariaegsed igandid esinevad. Ei need ega teised arvamused osutanud kuigi suurt asjatundmist. Kommunist, nagu Stalin ise oli öelnud, on iseäralik inimene ja üks tema iseärasustest on au- ja häbitunde täielik puudumine.

Sõda oli lõppenud juba nelja aasta eest, aga „sõjasüüdlaste" ja „rahvavaenlaste" vool vangilaagreisse pigemini kasvas kui vähenes. Vanu laagreid laiendati ja asutati uusi. Siber, Venemaa ja isegi piiripoolsed väiksemad liiduvabariigid olid täis taiga- ja tundralaagreid, soo- ja rabalaagreid, suuri laagrilinnu ja väiksemaid laagrisaari. Polaarjoonetaguses Vorkutlagis loeti vangide arvu veerand miljoniga, aga oli teisi „keskusi" ja rajoone, kus „kinnipeetavaid" oli üle miljoni. Rahvaloendusi Venemaal sellel laagrite hiigelajastul ei korraldatud, aga vaevalt andmeid vangide arvust neisse kõigiti võltsitud „tulemustesse" rohkem oleks pääsnud, kui neid leidub 1939. a. rahvaloenduse protokollides ja töötlustes. Optimistid hindasid vangide arvu 1949. a. viieteistkümnele, pessimistid kolmekümnele miljonile hingele, aga vaevalt need tõest kaugemale oleks jäänud, kes mõlemad miljoniarvud kokku oleks võtnud.

Suurgeenius Dzhugashvili, kes maailma avalikkuse ees peale raske generalissimusetöö tegeles küll leninismi, küll keeleteaduse, küll sotsialismi majandusküsimustega — oli tegelikult palju aega pidanud kulutama oma sunnitöö- ja kinnipidamis-metoodika ratsionaliseerimisele — ja

KIRJANDUS □ KUNST □ KULTUUR

„Meie Elu" kaastöölised ligidalt ja kaugelt, toimetajad ja lehe väljaandja Eesti Kirjastus-Kanadas juhatuse liikmed kogunesid koos abikaasadega 13. juulil ühisele hommiku-kohvile. Pärast tehti pilt Eesti Maja ees.
Foto — S. Preem

Kuni vene ema sünnitab lapsi . . .

Augustikuu keskpaigu jõudis siinse mandri lugejani Aili Helmi dokumentaal-romaan „Režiim — see kõlab uhkelt". See on eesti naise kannatustee järgmine aste Nõukogude okupatsiooni ahelais, kus tänaseni pole midagi muutunud, moodustades selle triloogia kolmanda kõite. Eelmisteks olid „Kuradil ei ole varju" (1979) ja „Vägivallamaa" (1982), mõlemaid piiratud arvul veel saadaval. Et anda lugejale ettekujutust uue teose sisutõsidusest toona ja jätkuvas olupoliitikas, avaldame raamatust alljärgneva katke, lõpetades momendiga, millal jõuab Predshahtnajasse uus sajapäine naistetapp, nende hulgas rida eesti naisi, ilmselt ka raamatu autor.

„Vangide sorteerimine oli Venemaal 1949. a. kevadeks enamvähem lõpetatud. Beria oli ellu viinud Stalini geniaalsed ideed sunnitöö kaotamiseks „ülihumaanses" sotsialismiriigis.

Kõige raskemate kuritegude eest karistatud kodumaa-reetjad ja rahvavaenlased eraldati harilikest healoomulistest kurjategijatest — vägistajaist, mõrtsukaist ja teeröövleist — eraldi rezhiimlaagreisse. Need rajati endiste sunnitöö-laagrite kohtadele ja mitte ainult kohad, vaid ka kord ja kombed jäid seal endiseks.

Väärskete rezhiimvangide hulgas tekitas eksiarvamusi Stalini motiiv sunnitöö nimeliseks kaotamiseks. Esitati oletusi, et Churchill ja Roosevelt seda juba Teheranis olevat nõudud. Mõned arvasid, et küllap „vunts" nüüd ise pärast nii suure sõja võitmist veidi häbenema hakkas, et tema kroonus veel niisugused tsaariaegsed igandid esinevad. Ei need ega teised arvamused osutanud kuigi suurt asjatundmist. Kommunist, nagu Stalin ise oli öelnud, on iseäralik inimene ja üks tema iseärasustest on au- ja häbitunde täielik puudumine.

Sõda oli lõppenud juba nelja aasta eest, aga „sõjasüüdlaste" ja „rahvavaenlaste" vool vangilaagreisse pigemini kasvas kui vähenes. Vanu laagreid laiendati ja asutati uusi. Siber, Venemaa ja isegi piiripoolsed väiksemad liiduvabariigid olid täis taiga- ja tundralaagreid, soo- ja rabalaagreid, suuri laagrilinnu ja väiksemaid laagrisaari. Polaarjoonetaguses Vorkutlagis loeti vangide arvu veerand miljoniga, aga oli teisi „keskusi" ja rajoone, kus „kinnipeetavaid" oli üle miljoni. Rahvaloendusi Venemaal sellel laagrite hiigelajastul ei korraldatud, aga vaevalt andmeid vangide arvust neisse kõigiti võltsitud „tulemustesse" rohkem oleks pääsnud, kui neid leidub 1939. a. rahvaloenduse protokollides ja töötlustes. Optimistid hindasid vangide arvu 1949.a. viieteistkümnele, pessimistid kolmekümnele miljonile hingele, aga vaevalt need tõest kaugemale oleks jäänud, kes mõlemad miljoniarvud kokku oleks võtnud.

Suurgeenius Dzhugashvili, kes maailma avalikkuse ees peale raske generalissimusetöö tegeles küll leninismi, küll keeleteaduse, küll sotsialismi majandusküsimustega — oli tegelikult palju aega pidanud kulutama oma sunnitöö- ja kinnipidamis-metoodika ratsionaliseerimisele — ja rezhiimlaagrite asutamine oli selle tipptulemus.

Sõja ajal ja kohe pärast selle lõppu Erikomisjonide (OK) poolt rakendatud tavaline karistusmäär — 10 aastat vabadusekaotust — osutus ebaratsionaalseks. Ei olnud enam endised Felix Edmundovitshi ja Solovetski saarelaagrite ajad, millal vangid viit aastatki laagrielu vastu ei pidanud. Inimene oma erakordse kohanemisvõimega hakkas isegi Stalini koondus-laagreis sellega harjuma, et kümme aastat ära istus ja siis lahti saada lootis. See ei olnud sotsialismi ülesehitamise plaanidega kuidagi kooskõlas. Visad vangid, kes enne karistusaja lõppu surra ei osanud, kutsuti pärast karistuse kandmist laagriülema juurde, kus neile teatati, et noh, vaadake kodanik, teile on määratud veel üks kümme, nii et istuge aga edasi . . . 1949. aastast alates ratsionaliseeriti see tülikas asi karistusmäära tõstmisega kahekümne viiele aastale, millele tavaliselt lisati veel viis aastat asumist.

Nii voolasid värked vangide massid laagreisse 1949. a. alates peaaegu eranditult karistusega 25+. Koridorikohtud — nii kutsusid vangid ise Erikomisjone, kusjuures mõned asjatundjad nimetasid neid ka „troikadeks" — tegutsesid edasi; nende kätte sattusid mõned õige kahtlase süüdistusega inimesed ja mitmed oma armee endised ohvitserid — ja need said ka endise kümneaastase karistuse.

Suure ümbersorteerimise puhul 1948.a. jäid paljud neist „kergemaist" poliitilistest kurjategijaist rezhiimi alla arvamata ja sattusid varaste, röövlite ja mõrtsukate laagreisse, kus elamine ja olemine psüühiliselt oli päris põrgu.

Rezhiimlaagreis oli aga valitud koosseis ausaid inimesi, teadlikke või kogemata nõukogude korra, vene ülemvalitsuse, kommunismi ja Stalini enda vaenlasi, tõelised poliitilised vangid, kes rautatud barakiustest ja trellitatud akendest, nagu ka pikemast tööpäevast hoolimata kujundasid eneste jaoks soodsa ja mingil määral isegi kultuurse psüühilise keskkonna.

Nii oli Stalin oma reformiga teinud heateo oma tõsistele vaenlastele ja karuteene oma väiksematele vastastele. Need viimased oma meelest — ja ka paragrahvi järgi – nagu ikka poliitilised vangid, pidid oma karistust kandma vene rahva parima osa, tõeliste sulide, varaste, retsidivistide ja parandamatute kurjategijate seltskonnas. Toorus, vargus ja tobedus olid selle vanglatäite kolm hüüdsõna, nagu vendlus, võrdus, vabadus prantsuse revolutsionääridele oli olnud. Nende „sügavad traditsioonid" ulatusid juba tagasi kaugesse tsaariaega ja mingi ühiskondliku ega poliitilise korra muudatus ei ole võimeline seda olukorda likvideerima, seni kuni vene ema jätkab sedaliiki vääristatud isiksuste massilist tootmist."

●

Taolised inimtüübid on võtmas peagi oma kätesse ka Eesti tulevase saatuse. On alanud esialgselt vähemalt 20.000 vanglaelaniku toomine Muuga suursadama ehitustöödele ja kõrghoonete ehitamine 800 soomlase ennastsalgaval hoolel, kuhu nad hiljem amnesteerituina koos oma perekondadega asuvad elama. Vene ema sigituslõbu pälvib jällekord ordeneid — nende kuritegelikest värdjaist on saanud vallutajad ja „Püha Emakese Venemaa" piiride laiendajad ookeanist ookeanini ja varsti veel kaugemale.

JOONAS UULU

TORONTO EESTI MEESKOORI

lauluharjutus ja hooaja avakoosviibimine on teisipäeval, 4. septembril kell 7.30 õhtul Eesti Maja keskmises saalis.

Koori aastapeakoosolek toimub samas järgmisel teisipäeval, 11. septembril kell 7.00 õhtul. Kõigi kooriliikmete kohus on neist kokkutulekuist osa võtta koori organiseerimise huvides.

Uued liikmed teretulnud.

T.E. MEESKOORI JUHATUS

Asutaja soovitab:

„Läänekaare Postipoiss" kahes keeles

Vancouveri Eesti Seltsi häälekandja „Läänekaare Postipoiss" 30. aastapäeva numbris kirjutab üks asutajaid, Enno Lepnurm, sissejuhatavas artiklis muuhulgas:

„Mis puutub „Läänekaare" tulevikku, siis soovitan varakult hakata mõtlema ajakirja paratamatuks kahekeelseks muutmise üle. Meil vanematel on muidugi tuliselt kahju eesti keele tagasiminekuks, tuleb muidugi katsuda teha kõik selle säilitamiseks. Väga head eeskuju saame siin Rootsist ilmuvast „Rahvuslikust Kontaktist", kus on tihti tegeletud õigekeelsuse probleemide ja uute sõnade kasutusele võtmisega. Arvestades aga realiteeti, tuleb nentida fakti, et meie siin hariduse saanud noor ei ole oma läbilõikes mitte end võimeline avaldama rahuldavalt eesti keeles (välja arvatud üksikud) ja selle tõttu võivad ära jääda ka mitmed intellgentsed kaastöölised ja ka lugejad. Kuigi oleme enestè arvates jäänud eestlasteks, oleme samal ajal muutunud Eesti päritoluga kanadalasteks, on ükskõik, kas soovime või mitte. Kui me järgneval generatsioonil ikka püsib soe süda oma päritolumaa ja rahva vastu ning nad saavad koos käia, tundes end eestlastena, valdavad seda keelt suuliselt, rääkides oma vanemate ja sugulastega, võib olukorda lugeda rahuldavaks. Kui kunagi jälle saab vabaks kodumaa, on ka väliseestlastel võimalused teised. Väga hea eeskujuna võiks tuua Juta ja Peeter Ristsoode poolt toimetatud „Esto Americat". Sellel ajakirjal on stiili ja ta ümber on koondunud hulk meie nooremaid aktiivseid haritlasi. Võibolla tuleks meie Vancouveri Kultuuri Ühingul „Läänekaare" toimetamine võtta enda kätte ja see muuta üle läänerannikuliseks. Meie energiline Juta, mis Sa arvad sellest?

„Läänekaare" toimetaja on lisanud sellele omapoolse märkuse, soovides südamest, et „Läänekaare Postipoiss" jääks ikka Vancouveri Eesti Seltsi häälekandjaks, ja et ingliskeelsed eestlased annaksid oma toetuse kahekeelsele „Esto Americale".

„MEIE ELU"
lugejad, ärge unustage oma sõpradele soovitamast
„MEIE ELU"

Ilmus Herbert Salu uus esseedekogu

Dotsent Herbert Salu järjekordne teos kannab hoogsat pealkirja „Kihutav troika" ja Olev Miviker on raamatule kujundanud ka hoogsa kaaneümbrise. Teose esimene peatükk ongi pühendatud sajand tagasiulatuvale vaatlusele vene kirjandusest ja vaimsusest, mille nihilismi ohvriks on langenud peale Venemaa nüüd ka pool Euroopat, rääkimata Balti riikidest. Järgmine peatükk „Boheemlane ja lohe" käsitleb kirjaniku ja lugeja vahekordi Eestis pärast Esimest maailmasõda. Juba vahepealkirjad nagu „Kohvikud", „Erootika", „Religioon", „Skandaal Vanemuises" viitavad sellele, et autoril on õnnestund avastada otsekohest ajakirjanduslikku materjali aastast 1919, kui noored kirjanikud ja kunstnikud iseseisvuse sünnirõõmus pildusid soome tantsijannat „Vanemuises" mädamunadega. Herbert Salu uue teose kohta võiks öelda, et see asetab eesti kultuuriprobleemid üldkultuurilisele taustale ja püüab korvata eesti esseistika nappust nii minevikus kui olevikus. Rängasti aga eksib eelarvamuslik lugeja, kes arvab, et esseistika on igav lugeda — Salu raamat on tulvil elu, ideid ja sündmusi. Kirjastus: Välis-Eesti & EMP, Stockholm 1984.

Maakondade Päeval Royal York hotellis lasti laulul kõlada. Vasakul peakorraldaja Johannes Vihma, paremal lauljatar Elna Libe. Kaasa löövad pillimehed August Alaver, August Tuvikene ja V. Niinvee.
Foto — Robert Kreem

Arvamusi ja andmeid raamatunäitusest

Esto '84 ajal College Park'is toimunud raamatunäitus, mis hõlmas ka eksliibriste ja vanade maakaartide näituse, võlus külastajaid nii väljapanekutega kui ka kunstilise kujundusega. Kuna kõrvalruumides asus ka teisi näitusi, oli raamatute ja muude huviobjektide vaatlejaid alati rohkesti.

Maitsekalt korraldatud raamatunäitus, mille koordinaatoriks oli Aino Müllerbeck, tõi ühe osa meie viimase kümne aasta vaimuloomingust vaatajaskonna ette imetlustäratavana, ergutades osavõtjaid raamatutega tutvumisele ja nende omandamisele. Olenedes ruumi avarusest, olid väljapanekud asetatud üksteisest parajasse kaugusesse, mis võimaldas iga raamatu kõrvale lisada kaarti autori nime, raamatu pealkirja, sisu lühikokkuvõtte ja ilmumisaastaga. Selline esitusviis aitas külastajail tutvuda trükistega vajalikus ulatuses.

Näitusega kaasuv raamatukataloog — mitte näitusekataloog — mille koostajaiks olid peamiselt meie noorema generatsiooni raamatukogunduse eriteadlased, esindab eesti raamatut a. 1970 - 1984. Seega vöörsil ilmunud kirjavara.

Kataloogis mõeldakse eesti raamatuina trükiseid, mis kirjutatud eesti keeles, mille autoreiks on eestlased ja mis käsitlevad eestialalist ainestikku. Vajalikud andmed ilmunud raamatute kohta saadi raali abil.

Eelnimetatud ajavahemikul on saada olevail andmeil ilmunud 858 raamatut, millest näitusel esitati umbes 250. Väljapanekute valik ei toimunud autorite või teoste paremuse, vaid autorite-vahelise tasakaalustamise alusel. Selektsiooni lähtepunktideks olid: teose uudsus, ainevald, et iga autor oleks võimaluse korral esitatud vähemalt ühe tööga ja et kõik kättesaadavad lasteraamatud, ka need, mis tõlgitud võõrkeeltesse, oleksid laual. Ühtlasi, et kõik eesti- ja baltiainelised raamatud oleksid nähtaval, et võimaldada nende tutvustamist ka mitte-eestlasile.

A. 1970-1984 ilmunud trükiste hulgas on: laste- ja noorsooraamatuid - 43, proosateoseid - 97, luuletuskogusid - 72 ja teatmeteoseid - 504. Kataloogi on lisatud ka monograafiaid, broshüüre, maakaarte ja perioodilisi väljaandeid.

Raamatud lebasid laudadel omavahelises suures sõpruses, nagu oleks neilegi meeldinud tasakaalustamise idee. Nende kaante vahelt aga hõõgus mingit sõnatut kutsumust, mis ahvatles külastajaid müügilaua lähedusse.

MÜÜGILAUD

Vastupidiselt näituselaudade vaikusele, valitses müügilaua ääres rahutus ja ärevus. Publiku küsimustele ei leitud alati vastuseid ja müügilaual ei olnud sageli seda, mida sooviti. Tuli juhatada mujale.

Müügilaud ei olnudki mõeldud kõikehaaravana, vaid ainult neile autoreile ja kirjastusile, kes olid selleks avaldanud soovi. Laualt kadusid imekiiresti S. Ekbaum'i 'Inimene Ingel' ja W. Oser'i ja T. Salasoo 'Eesti keel algajatele'. Viimast ühes kasettidega on jälle võimalik saada Torontos nii Eesti Abistamiskomitee kui ka 'Meie Elu' äris. Ootamatult suur nõudmine esines ka muusika osas.

Korraldajad tegid siiski oma parima ja neljakümne kuuest müügil olnud erineva tiitliga õbjektist realiseeriti 340, kaasa arvatud videolindid ja heliplaadid. Helilintidelgi oleks olnud ostjaid küllaldaselt, kuid neid polnud müügil üldse.

Raamatuid, heliplaate ja videolinte omandati järgmises ulatuses: videolinti 'Estonians for the Record' — 57, vastselt ilmunud raamatukataloogi - 50, Ed. Tubina heliplaati, mille järgi nõudmine oli suur, kuid mida polnud kogu aeg saada - 32, V. Kimberg-Kotkas'e 'Karjane läks karjaga' - 15, E. Eerme 'Eesti eksliibriste kogu välismaal' - 12, A. Küngi 'A Dream for Freedom' - 11, '1944. aasta' - 9, R. Kreem'i 'Vandega seotud' - 8. Neile järgnesid; B. Alver'i 'Uued luuletused', S. Ekbaum'i 'Õhumärgi all' ja U. Karuks'i 'Kodakondur'.

Tunti huvi ka raamatute vastu, millest korraldajail endilgi polnud aimu. Otsiti 'Saaremaa raamatut' ja A. Lindgren'i lasteraamatut H. Nõu tõlkes. Näis, et huvi eesti raamatu ja muusika vastu oli suurem kui oodati. Isegi Hiiumaa kaarti, mis ilmus näitusele alles lõpupoole, osteti 7.

Väiksele lisalauale oli paigutatud varem ilmunud raamatuid, millest jäid meelde: Fr. R. Kreutzwald'i 'Eesti rahva ennemuistsed jutud', vabariigiaegse 'Päevalehe' lisa noortele 'Laste Sõber' ja 'Lingiaad'.

Suurimat huvi tunti siiski lasteraamatute ja eesti keele õpperaamatute vastu.

EKSLIIBRISED JA MAAKAARDID

Raamatunäituse alanäitustena toimus samas ruumis ka eksliibriste ja vanade maakaartide näitus.

Esimese neist kujundas nooremate jõudude kaasabil kauaaegne eksliibriste koguja E. Eerme. Ta kolmekümne tuhandelisest kogust oli esitatud umbes 250. Näitus oli pühendatud J. Naha, E. Kõks'i ja A. Vilms'i mälestuseks. Huvi eksliibriste vastu oli suur, sest mitmed nägid sellist haruldast väljapanekut esimest korda. Paljud külastajad soovisid isiklikult tutvuda E. Eerme'ga, et saada andmeid eksliibriste ja nende loojate kohta.

Uudse ja omapärase vanade maakaartide näituse korraldajaiks olid L. Kõiv-Amolins ja R. Amolins. Näituse teemaks oli — 'Kartograafia ja Livonia'. Livoniaga vanadel kaartidel märgitakse Eestit ja Lätit. Kaardid olid nii nende endi kui ka teiste kohalikè eestlaste isiklikest kogudest. Kõige vanem neist pärines 16. sajandist, kõige uuem — 18. sajandi lõpust. Nende kõrvale asetatud gravüürid eesti linnadest ja rahvarõivaist ulatusid 300 a. tagasi. Kulgi kaartide mõõtmed olid ebaõiged ja mõnedki linnad ning kohad puudusid — ühel kaardil Pärnu jõgi suubus Viljandi järve — meeldisid need rahvale, sest veekogudel ujusid pardid ja linnatänavail kõndisid inimesed. Tänapäeva maakaartidel me neid ei kohta.

Ei saa mainimata jätta ka seda, et raamatunäituse müügilaud kujunes tahtmatult üldiseks informatsioonibürooks, kust küsiti kõike võimalikku, peamiselt aga ESTO-ga seoses olevaid üritusi.

Sooviti teada, kas ESTO VISIOONI avamuusika tehakse helilindina rahvale kättessadavaks. Miks ei olevat 'peakorteri' Royal York'i seinale pandud välja plaani üle linna laiali paisatud näitustest ja nende läheduses asuvaist söögikohtadest? Kus näidatakse filmi Jeesusest? jne. Viimane jäigi vist paljudele nägemata.

KATALOOG

Raamatunäituse suurimaks ja ühtlasi jäädavamaks saavutiseks on siiski raamatukataloog, mida Rootsist külla sõitnud eesti arhivaarid innuga omandasid. Kataloogi on veel võimalik saada Aksella Lokk'ilt — tel. 486-5638.

Aastase suure töö, hoole ja armastusega ette valmistatud raamatunäitus, mida külastas umbes viis tuhat inimest, õnnestus kõigiti. Kunstilised kujundajad — Piret Sarapuu ja Lembit Soots — saavutasid soovitud eesmärgi, mida aitas omalt poolt suurendada ruumide avarus ja hea valgustus.

Nii näituse koordinaatori, Aino Müllerbeck'i, kui ka eksliibriste näituse korraldaja, Emil Eerme, ühiseks arvamuseks oli — noored tegid ja vanad aitasid kaasa.

ELLEN MARTENS

IV Ülemaailmsest Õpetajate Konverentsist osavõtjad 8. juulil Toronto Eesti Baptisti kirikus.
Foto — Lembitu Ristsoo

Arno Aarma Nizza sadamakail. Tagaplaanil liinilaev „Esteral", mis peab ühendust Korsikaga. Foto — Hilma Aarma

Arno Aarma

KORSIKA

„Poiss, kui sa oma jonni ei jäta, tuleb Punapart. . ." — nii ähvardas mu isa, kui olin veel põlvepikune poisijõmm ja pahatihti juuksejuurikateni jonni täis.

Pole siis ime, kui nüüd, eluea teise otsa jõudmisel ja saatuse mitmesuguste keerdkäikude aimel oled sattunud siia Vahemere kaldale, täpsemalt Nizza'sse, siit Emperor Napoleon 1-ne Bonaparte'i sünnikohta on nagu kiviviske kaugus. Et, — mis oleks, kui läheks ja vaataks kohta, kus see Punapart sündis ja meheks kasvas?

Ja miks mitte, kui me elukoha rõdult avaneb laiakaareline vaade üle Nizza sadama, võiksid nagu hüpata sealt alla ferry-boat/liinilaeva pardale, mis viib su vaid mõne tunniga Korsika saarele, paika, kus 1769. a. sündis ja sirgus meheks Napoleon I Bonaparte, — oma ajastu suur sõjamees ja vallutaja.

Järgmisel hommikul, silmad veel hommikunest ähmased, kui ronime koos elukaaslasega ülesse, valge liinilaev „Esterel'i" pardale. Pisut ettevalmistust ja juba libisebki laev sadama suudmest merele.

LÕHNAV SAAR

Hommikudu rullub merel nagu õhuõrn villakangas. Õiselt püügilt kojujõudvad kalalaevad tõmbavad veel udupasunat, — või on see hommiktervitus meie nägusale „Valgele Laevale?" „Esterel", õrnalt värisedes diislite käigurütmist, nagu linnukoer, kes märganud saaki, alustab täiskäigul oma nii tuntud sõidukurssi.

Päikese soenedes udu haihtub. Siin ja seal üksik puri või noolsirgena taevasse tõusev suitsujuga, kusagilt horisondi-taguselt laevalt.

Merereisi kestvus on vast pisut pikem kui oli Tallinnast Helsinki. Jätkub aega kergeks eineks laeva söögisaalis, veidi veel mõnulemist rinnuli pardareelingul, nautides Vahemere nii azuursinist vetevälja ja oledki Korsika põhjaranniku esimees maandumispaigas„ Il Rousse's.

Üle ootuste, see ei olegi nii väike külake, Il Rousse, kus me oma jalad maha paneme. Taksojuht annab muheledes näpunäiteid öisteks lõbustuskohtadeks või kaartimängu paikadest. Meie siiski eelistame seista hotellis („Santa Maria") kauni vaatega merele ja mitte oma nina välja pista peale päikseloojangut.

„Enne tarvitamist raputada" — võiks iseloomustada seda väikest kahevagunilist, kitsaroopalist diiselrongi, mille saime järgmisel hommikul, nagu hobusepostijaamast, alla lõunapoole sõiduks. Nähtavast tulevad siia turistid kõik oma autodega.

Sõit kulgeb läbi orgude, kus võimutseb tihe, tõesti tihe, võsastik „manquis"; aga on ka laiahaardelisi lagendikke, kus miilide viisi kasvab lavender, kasvab metsik mint, alpikannike ja eukalüpt, lõhnab kogu „maquis," andes õitseajal kogu saarele sellise spetsiifilise lillelõhna, mille järele saare allatuult kojusaabuvad kalurid pidid leidma oma saare päris lõhna järele. Tänavuse külma kevade tõttu on kõik hilinenud.

Ja siis viib meie „meditsiiniline piimarong" meid kõrgmaadele. Keset saart, asula Vizzacona kohal, kõrgus merepinnast 1160 m, on õhk nii hõre, karge ja puhas. Peatuskohal, rongi veevarustust täiendades, paistab taamal suur valge ehitus. Ons see sanatoorium või muidu mõnus puhkekodu? Olla väga hea paik forellipüügiks mägestiku kärestikest või fasaanijahiks kõrg tammikuis. Aga hilise kevade tõttu siin-seal veel lund, mägestik kaugemal hoopis valge ja võid näha juhuslikke mägironijaid, suusad veel põgiti üle seljakoti. Küll olekski siin mõnus puhkepeatus, aga jätkame oma sõitu sihtkohta, Ajaccio'sse, kuhu jõuame hilisel pealelõunal.

SIIN SÜNDIS NAPOLEON

Ajaccio, esimesel muljel ajahambast puretud ja tolmune merekindlus linnake, osutub hiljem siiski pisut suursugusemaks. Citadel kaardub mööda merekallast, omab väljaspool müüri laia promenaadi, äärestatud palmidega.

Siin sündis Emperor Napoleon I, Bonaparte, vaesest, aga lugupeetud sugupuust. Korsiklane, kuid sündis Prantsusmaa alamana, kuna vaid aasta varem oli Prantsusmaa ostnud Korsika saare Genova vürstiriigilt.

Säilinud on Napoleoni sünnimaja, küllaltki kogukas kahekordne ehitus, mis nüüd rahvale avatud muuseumiks. Säilunud on isegi punane diivan, kus sõjamees sündis. Kõik mööbel, pleekund brokaat, on oma parema aja üleeland ja tolmund. Samuti on külastajatele avatud kirik, kus Emperor ristiti ja väljapanekud linna Raekoja saalis, mis sisaldavad nii mõnegi originaalse dokumendi Napoleoni allkirjaga. Trepiotsal büst kullatud pärjaga peas, mille ta kroonimisel oma käega pähe pani.

Linnas endas on monumente, mis püstitatud Suure Korsiklase (kuigi kasvult väike) auks, mõnigi neist juba veel tema eluajal. Oma ajastu sentimentaalne armastaja (kirjad Josephinele) ja suurim maadevallutaja hääbus lõpuks interneerituna St. Helena saarel ja suri (1821) kas maovähki või pikaajaliselt sisse söödetud arseeniku mürgitusse. Ta tüüpiline käehoiak vestinööpide vahel olla tingitud pidevast maohaavade valust, – või nagu naljamehed tahavad tõendada, – pükste ülevalhoidmiseks.

Napoleoni väärikus ja põrm hiljem restaureeriti ja puhkab nüüd Pariisis Invalid Mausoleumis. Ta ema, onu ja sugulaste põrmud aga veel Ristimiskiriku all, perekonna matusekambrites.

Saime omale samas, Ave. de Paris, väikse perekonnahotelli „Colombo". See nimi meenutas romaani „Colomba" (1840) milles ooper „Carmen'i" libretto autor Prosper Mérimée veenvalt kirjeldab tüüpilise Korsika küla Fozzano elanike vastastikust verevaenu (vendetta't), millest hiljem võis areneda aastasadu püsinud „maffia", veel praegugi Sitsiilias.

TAOTLEVAD ISESEISVUST

Meile korsiklane ei tundunud vaenulikuna, küll aga temperamentsem kui ta peremees prantslane, ja võõraste vastu siiski pisut altkulmu vahtiv. Aastaid on nad püüdnud omale iseseisvust taastada, aga kui kindral De Gaulle Montrealis hõiskas: „Vive Quebec Libre", siis korsiklasi prantslane vabaks ei anna. Eriti viimastel aastatel on vabadusvõitlejate pommitamistaktika läinud jälle agressiivseks. Kuuldub nüüdki aeg-ajalisi, nagu postkastide õhkimise mürtse või üksikuid püssilaske, mis nagu sunniks pea õlgade vahele tõmbama, aga meile, montrealastele, on see tuttav Quebeci separatistide poolt orkestreeritud muusika.

Teeme pikemaid väljasõite autoga mööda läänekallast põhjapoole. Tiucca rannaäärsed meeldivad külamajad, Sagone lahe sinine vesi ja liivarand, mille üle valvab veel kreeka ajast pärit valvetorn. Siis kuni Piana ja sealt edasi Porto. Piana, õigem Calanche küla rannikul laskuvad huvitavad punased kaljuformatsioonid, kohati tontlikud, otse nii sinisena peegelduvasse Vahemere vette, tagapõhjaks, vaatega idasse, higilumine Monte Rotondo mägestiku-ahel, kõrgus üle 2600 meetri.

Ja milline üllatus, kui Portos viis taksojuht meid hotelli ette, mille nimi oli, arvake mis, — „Kalliste"! Pärimisel selgus, et see nimi pärinevat veel kreeklaste valitsemise ajast ja tähendavat — ilusaim. Aga omavahel arutasime, et kadunud E. V. Saks oleks kindlasti püüdnud väita, et siit on ajaloos Soomelahe viikingid — „üle käinud". Isegi hotelli söögikaartil, Korsika rahvustoitu iseloomustav paks juurvilja supp kandis nime „soppa" ja kohalikul, mitte sugugi halvasti „istuval" punaseveini pudelil ilutses silt, auväärt tähtedega — Kalliste. Kas ongi see vaid kokkusattumus?

Päevade möödudes, ühel õhtupoolikul, võtsime Ajaccio sadamast jälle uhiuue liinilaeva, seekord nimega „Corse", suunaga tagasi Nizza'sse.

Maha jäi, minu arvates, veel eelmises sajandis elav, isegi pisut müstiline, ajaloo kammitsas saar. Sadamast väljudes jäi seljataha tükk ajaloo hõngu, askeldustes midagi idamaist, aga taevapiiri kaunistasid valgete lumemütsidega mäetipud, torkides oma lumiseid ninasid tuulestveetud rünkpilvedesse.

AJALOO TAGAMAAD

Laeva kiilvees vahuna üleskeeratus veepiiskades sillerdas õhtupäike. Toetudes veel rinnuli pardareelingule, lased mõtteil rännata ajaloo tagamaile. Siit väljus Napoleon, omaajastu suur unistaja ja terve Euroopa vallutaja, kuni temagi jooksis vastu Venemaa pakast ja pori. Siinseil lähistel pidas Admiral Lord Nelson ägeda merelahingu Calvi all, kus Nelson kaotas oma silma, ajal kui veel mõõgahoidja käeramm ja suurtükimehe silmamõõt olid mõõduandvad. Calvi linn katsub tõendada, vaidlevalt, et siin sündis 1451 veel teine ajaloo tuntud mees, — Christopher Columbus. Ja siin vetes vuhisesid ülikiired torpeedopaadid ja madallennul pommitajad, kui Teises maailmasõjas ameeriklased kasutasid Korsikat baasina Lõuna-Prantsusmaa taasvabastamisel . . .

Varases hommikus, kui „Corse" laseb Nizza sadamas maale hulgalisel arvul inimesi ja ka autosid, küsid endalt, on's need inimesed kõik minusugused ajaloos unistajad, mõttelised maadevallutajad või altkulmu piiluvad Korsika „separatistid", kes tulevad suurele maale oma „varustust" täiendama? Paljugi mõtteid ja küsimusi jääb igapäevases elus õhku rippuma . . . Millega küll peaksime hirmutama tänapäeva poisipõnne koerustükke tegemast? Kas Adolf Hitleri või aatompommiga?

Keiser Napoleon I monument Ajäccio's, Korsikal ja portreemaal.

Toetasid EKN tegevust

Eestlaste Kesknõukogu Kanadas rahvuslikku tegevust toetasid oma majandusliku panusega aprillis ja mais 1984 alljärgnevad kaasmaalased:

Estoprint Ltd.
Toronto Eesti Ühispank.
Yonge Memorials Ltd.
A. Ader, John Andre, Anneli ja Greg Andre-Barrett, E. Aloe, Erik Altosaar, Ida Areneem, Jaan ja Helle Arro, Salme Auksi, Aarne Aus.
T. Birkenbaum.
Hilda Eerme, Joosep Eistrat, Salme Ekbaum, Karin Escholtz.
E. ja V. Gering.
Pr. ja hr. A. Haljasmaa, E. ja H. Harilaid, E. Heinmaa, Evald Herma, Julia Herma.
Endel Igarik, I. Igav, Ülo ja Heli Isberg.
Uno Jaason, Otto Jurisson, A. Jurs.
Maie Kabur, Viktor Kangro, Leo Kask, Alice Kattemaa, Stella Kerson, Ottomar ja Helga Kess, G. ja L. Kevis, Kalle Kilu, Avo ja Madli Kittask, Niina ja Arnold Kivi, J. Klaas, Marta Kolk, A. Kontus, Jaan Konze, Tiit Koplimägi, Elviine J. Koop, Felix Krabi, Robert Kreem, V. Kruberg, L. Kruus, Paul Kunstimees, Kustav Kurg, Vladimir Kurol, Juhan Köhler, Gustav Köster, K. Külaots, Hilja Kütt.
Arvo Lehari, H. Lentsius, T. Lepik, Valja Lepik, Adolf Lepni, Joosep Lige, Elmar Liivet, E. Lilleberg, Harry Lindström, Heino Loo, L. ja K. Loorand, Jako ja Maret Luide, Hilda Luukas, B. Lõbu, Adolf Lääs.
Karl Maasik, Leida Madisso, A. Malberg, Elmar ja Leida Maldre, Vello Mandvere, Asta Mitt, A. Muni, Peeter Musting, Helmut Mäns, E. Needer, Ed. ja Luise Nemm, N. ja L. Neumann, V. Niilend, Karl ja Heljo Novek, August Nõmmik, Salme Nõmmik, August Oad, Ella Org.
Leo Paap, Heikki Paara, Oskar Paas, dr. R. Pahapill, A. Pajur, J. Parm, J. Paulus, R. Piibe, I. Pilvet, Maria Poom, E. Potsepp, Ilo ja Mall Puhm, Erik H. Purre, Alma Purres, I. P. Põldma.
V. Raiend, Meta Raik, Karl ja Lilian Randlaid, Anette Raun, Kaspar Rebane, August Reesalu, Juhan Reis, J. Ridal, E. Riisna, H. ja J. Roht, Helga Roman, Johannes Rosin, Eugen Ruus, Helene Rähni.
Joann Saarniit, Linda Saarniit, Richard Sepa, Heljo Sillart, R. ja E. Solom, Tiina Soomet, Ülo Soots, R. Stamm, Johan ja Alma Sünd.
Ernst ja Salme Tiivel, Evald Tikenberg, Endel Toiger, A. Tork, Alice Torokvei.
Hartvig ja Milda Vanaselja, Marta Vent, Mihkel Veski, Oskar Viia, Vera Vilumets.
„Eestlased, nii see oli . . ." filmi valmistamist toetasid EKN kaudu: prof. Jüri ja Mia Daniel, dr. T. Kalm, Ilmar Marténs, dr. H. E. Meema, McIntosh Granite Ltd., Okins, Leipciger, Cuplinskas, Kaminker and Assoc. Consulting Engineers, L. Pant, dr. R. Pahapill, Uno ja Silvi Prii, dr. Hans Sepp, E. Soomet, Urmas Soomet, Valdur Soomet, Harald Tamm, E. L. Tampõld, A. Truuvert, Andres Truuvert, Kurt H. Wienberg.

Esto-nädalal toimus Torontos eesti juristide teine kokkutulek. Kogunemine toimus Toronto Board of Trade lokaalides. Organiseerijaks kohapeal oli advokaat Tõnis Laar. Umbes pooled läänemaailmas tegutsevatest juristidest võtsid osa. Algatajate ja kokkutulekust osavõtjate lootus on, et kontaktid jätkuvad ja kujunevad stimuleerivaks mõtte- ja ideede vahendamiseks oma kutse alal. Pildil kokkutuleku kohapealne organiseerija advokaat Tõnis Laar ja esimese kokkutuleku korraldaja Rootsis advokaat Ervin Pang.

Häid tagajärgi Jõekäärul laskespordis

Laskmine ja ehisnahatöö on Jõekääru Laste Suvekodus armastatud alad ja seda tahab suurem osa lapsi harrastada. Igal ühel aga ei ole võimalik osa võtta. Laskma saavad ainult need, kes korralikult on käitunud ja eesti keele vastu palju ei püüa „patustada". Sini-mustvalge „sepikotta", kus toimub ehisnahatöö õppimine, pääseb sisse ainult eesti-keelega ja seal kõneldakse ainult seda.

Käesoleval suvel saavutasid noored Endel Rubergi õpetamisel ja juhtimisel nimetamisväärseid tagajärgi — lastes spordipüssist CIL märklehte järgmiselt (tagajärjed on 100-st võimalikust lastud, südamikku lastud on märgitud x-ga):

Suured poisid käelt: 1. Erik Silmberg 100 x 6 (lasi „pronksi"), 2. Margus Kass 100 x 6, 3. Andrus Musta 100 x 6, 4. Märt Matsoo 100 (sai diploomi), 5. Madis Saks 99 x 4, 6. Raivo Ling 98 x 4. Andres Must täitis (lõpul) „pronksi" ja viimaks ka „hõbeda" tagajärjed.

Suured tüdrukud käelt: 1. Laine Rebassoo 100 x 3 (täitis „hõbeda" normi), 2. Monika Roose 95, 3. Elle Palumäe 91, 4. Anne Ruberg 91.

Suured tüdrukud toelt: 1. Lembi Veskimets 100 x 5, 2. Taali Rooneem 100 x 4, 3. Liisa Rebane 99 x 5.

Keskmised poisid käelt: 1. Valev Rebassoo 95.

Keskmised poisid toelt: 1. Valev Rebassoo 99 x 4, 2. Hillar Ling ja Valev Rebassoo 99 x 4, 3. Mattai Jalakas 99 x 3, 4. David Hogg 99 x 2, 5. Peeter Musta 98.

Keskmised tüdrukud käelt: 1. Maimo Linask 99 x 4.

Keskmised tüdrukud toelt: 1. Maia Linask 99 x 5, 2. Veronika Riisma 99 x 3, 3. Kristina Hogg 99 x 2, 4. Marika Sööt 99 x 2.

Laskemoona annetas Vaino Varve Ottawast ja major Ernst Tiivel Montrealist.

J.S-gi

Diakon-õpetajate seisund

Nagu varem teatasime, tegi peapiiskop Konrad Veem visiidi Kitcheneri Lutheran Church of America Ida-Kanada presidendi dr. William D. Hurase juurde, et arutada eesti diakon-õpetajate seisundit LCA-s.

Dr. Huras teatas „Meie Elu'le", et LCA diakone ei ordineeri. Ta ei olnud teadlik, kas EELK Usuteadusliku Instituudi akadeemiline tase on küllaldane õpetajaametiks ettevalmistuseks, sest EELK ei ole veel LCA-le soovi avaldanud Usuteadusliku Instituudi evalueerimiseks.

Dr. Huras seletas, et eeldades, et pastoriameti kandidaadid on saanud vastava ettevalmistuse LCA-le vastuvõetava tasemega usuteaduskondades, tuleb neil edukalt rahuldada LCA eksamikomitee nõuded ja leida kogudus, kes neid kutsub. Alles siis ordineeritakse pastoriameti kandidaat LCA pastoriks. Kuid tehakse ka erandeid, kui seda nõuab olukord. Mingeid rangeid ettekirjutatud reegleid sel puhul ei ole, ütles dr. Huras „Meie Elule".

V.J.

OTSIN
LAPSEHOIDJAT
2—3 päeva nädalas Queensville (Newmarket) rajoonis. Helistada tel. 478-4289

EESTI ALUMIINIUM KOMPANII
Nüüd saadaval uued Euroopa stiilis thermoaknad, kolmes värvis, kahe- ja kolmekordse klaasiga.
Tasuta hindamine.
Helistage päeval töökoda tel. 832-2238. Kodus 769-0932.
OSSO INVESTMENTS INC.,
10335 Keele St., Maple, Ontario L0J 1E0

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS
362 Danforth Ave., Toronto, Ont. M4K 1N8
Tel. (416) 466-1951
466-1502
MEIE ÄRIS ON SAADAVAL RIKKALIKUS VALIKUS
VALIK LILLI erisündmusteks ja tähtpäevadeks.
Samuti käsitöö kinkeesemeid —
KULLASEPA, MEREVAIGU-, KERAAMIKA-, NAHA ja PUUNIKERDUSE alal.
Kõneldakse eesti, läti ja inglise keelt.
Avatud suvekuudel: nädalapäevil 8.30–5 p.m., laup. 8.30–3 p.m.
Pikkadel nädalalõppudel ka laupäeval suletud.

TORONTO LINN
Jäätmete äraviimise kava Töölispüha (Labour Day) Esmaspäeval, 3. sept. 1984
Esmaspäeval, 3. septembril EI toimu jäätmete äraviimist.
Tavalised esmaspäeva (3. septembri) jäätmed viiakse ära teisipäeval, 4. septembril.
Tavalised teisipäeva (4. septembri) jäätmed viiakse ära kolmapäeval, 5. septembril.
Kolmapäeval, 5. septembril ei toimu ajalehtede ja suurte esemete äraviimist.
Hoidke oma ajalehed ja suured esemed alles äraviimiseks kolmapäeval, 12. septembril.
Meeldetuletus: Torontos on 17 säilituspaika klaas- ja plekknõude uuestitöötlemiseks. Mais koguti 392 tonni ajalehti, 53 tonni klaasi ja 7 tonni plekki. Et rohkem andmeid saada, helistage 947-7742.
R. M. Bremner, P.Eng., F.I.C.E.
Commissioner of Public Works

KIRIKLIKKE TEATEID

EELK PEETRI KOGUDUS
817 Mt. Pleasant Rd., Toronto, Ontario M4P 2L1
Praost Andres Taul. Tel.483-4103
Kantselei tel. 483-5847
Õpetaja Edgar Heinsoo
Tel. kodus 283-9387
Tel. kirikus 483-6848
Organist dr. Roman Toi

JUMALATEENISTUS pühapäeval, 2. septembril kell 11 hommikul. Õp. A. Taul.

JUMALATEENISTUS pühapäeval, 9. septembril kell 11 hommikul. Õp. E. Heinsoo.

SURNUAIAPÜHA 16. septembril: kell 2 päeval York kalmistul, õp. A. Taul, kell 4 p.l. Mt. Pleasant kalmistul, õp. E. Heinsoo.

KODUMAALT LAHKUMISE 40. aastapäeva jumalateenistus 23. septembril kell 11 h. Pühapäevakooli algus (lapsed 4—11 aastani). PIIBLITUND kell 10 hommikul.

INGLISKEELSED JUMALATEENISTUSED algavad pühapäeval, 9. septembril kell 9.30 hommikul. Armulaud. Pühapäevakool.

LEERIÕPETUS algab 21. oktoobril — registreerida kantselei või õpetajatele. Õpetus toimub kahes grupis, ingliskeelne grupp eraldi.

ÕPETAJATE KÕNETUNNID neljapäeva õhtuti kl. 6—8; kolmapäeva hommikuti kl. 9.30 kuni 12 päeval.

KOGUDUSE KANTSELEI on avatud teisipäeviti kl. 10.00—18.00 ja neljapäeviti kl. 12.00—15.00.

EELK TORONTO VANA-ANDRESE KOGUDUS
383 Jarvis St. Toronto, Ont. M5B 2C7
Õp. Udo Petersoo
3714 Beechollow Cres., Mississauga, Ont. L4Y 3T2
Tel. 624-6128 või 625-5930
kirikus 923-5172
Organist pr. Asta Mitt
Koorijuht pr. Asta Ballstadt

Pühapäeval, 2. sept. pikk nädalalõpp — jumalateenistust ei ole.

Pühapäeval, 9. sept. SURNUAIAPÜHA-JUMALATEENISTUS: Mt. Pleasant kalmistul kell 3.00 p.l. ja York kalmistul kell 5.00 p.l. Kivi altari juures.

Pühapäeval, 16. sept. kell 11.00 hom. kodumaalt lahkumist tähistav JUMALATEENISTUS.

Pühapäeval, 23. sept. kell 4.00 p.l. pühapäevane JUMALATEENISTUS.

Koguduse SEGAKOORI harjutused igal esmaspäeval kell 7.00 õ. kiriku saalis.

ÕPETAJA SUVISED KÕNETUNNID neljapäeviti 6—8 õ. kiriku kantseleis.

Kiireloomulistel juhtudel helistada hr. B. Lindrele, tel. 421-5541.

TORONTO EMMANUELI EVANGEELNE KOGUDUS
21 Swanwick Ave. Tel. 698-5645
Pastor Allan Laur
72 Appleby Cres.,
Markham, Ontario L3R 2L4
Tel. 477-6248

Pühapäeval, 2. sept. kell 3:00 p.l. JUMALATEENISTUS. Teenivad dr. Mart Leesment ja Toomas Rüdmik. (Buss Eesti Kodust kell 2.15 p.l.)

Kolmapäeval, 5. sept. kell 7.30 õ. INGLISKEELNE JUMALATEENISTUS.

Eelteade: Pastor Harry Leesment koos abikaasaga külastavad kogudust 8.—16. septembrini. Laupäeval, 8. septembril kell 10.00—4.00 p.l. ja kell 7.30 õ. SEMINAR, perekonna relatsioonidest. Pühapäeval, 9. septembril kell 3.00 p.l. ja 6.30 õ. (ingliskeelne) JUMALATEENISTUSED.

Esmaspäeval, 10. — laupäev 15. septembrini kell 7.30 õ. EVANGEELIUMI KUULUTUSÕHTUD.

EESTI VABAKOGUDUS TORONTOS
20 Thorncliffe Ave. Tel. 463-6223
Jutlustaja E. Saraoja
Kirik: 562 Jones Ave. Tel. 461-2077

Pühapäeval, 2. septembril kell 11.00 hom. JUMALATEENISTUS. Teenib E. Saraoja.

COLLINGWOODIS jumalateenistus Jaansepa suvilas pühapäeval, 2. septembril kell 5.00 p.l. Teenib E. Saraoja, laulab naisansambel.

Kolmapäeval, 5. sept. kell 7.30 õ. PIIBLIPALVETUND.

S. HOPPE CLEANING
Puhastan keemiliselt vaipu
Söögitüba, elutu
SAM
Äris: tel. 686-4030

KIRIKLIKKE TEATEID

EELK PEETRI KOGUDUS
317 Mt. Pleasant Rd., Toronto, Ontario M4P 2L1
Praost Andres Taul. Tel.483-4103
Kantselei tel. 483-5847
Õpetaja Edgar Heinsoo
Tel. kodus 283-9387
Tel. kirikus 483-6848
Organist dr. Roman Toi

JUMALATEENISTUS pühapäeval, 2. septembril kell 11 hommikul. Õp. A. Taul.

JUMALATEENISTUS pühapäeval, 9. septembril kell 11 hommikul. Õp. E. Heinsoo.

SURNUAIAPÜHA 16. septembril: kell 2 päeval York kalmistul, õp. A. Taul, kell 4 p.l. Mt. Pleasant kalmistul, õp. E. Heinsoo.

KODUMAALT LAHKUMISE 40. aastapäeva jumalateenistus 23. septembril kell 11 h. Pühapäevakooli algus (lapsed 4—11 aastani). PIIBLITUND kell 10 hommikul.

INGLISKEELSED JUMALATEENISTUSED algavad pühapäeval, 9. septembril kell 9.30 hommikul. Armulaud. Pühapäevakool.

LEERIÕPETUS algab 21. oktoobril — registreerida kantseleis või õpetajatele. Õpetus toimub kahes grupis, ingliskeelne grupp eraldi.

ÕPETAJATE KÕNETUNNID neljapäeva õhtuti kl. 6—8; kolmapäeva hommikuti kl. 9.30 kuni 12 päeval.

KOGUDUSE KANTSELEI on avatud teisipäeviti kl. 10.00—18.00 ja neljapäeviti kl. 12.00—15.00.

EELK TORONTO VANA-ANDRESE KOGUDUS
383 Jarvis St. Toronto, Ont. M5B 2C7
Õp. Udo Petersoo
3714 Beechollow Cres., Mississauga, Ont. L4Y 3T2
Tel. 624-6128 või 625-5930
kirikus 923-5172
Organist pr. Asta Mitt
Koorijuht pr. Asta Ballstadt

Pühapäeval, 2. sept. pikk nädalalõpp — jumalateenistust ei ole.

Pühapäeval, 9. sept. SURNUAIAPÜHA-JUMALATEENISTUS: Mt. Pleasant kalmistul kell 3.00 p.l. ja York kalmistul kell 5.00 p.l. Kivi altari juures.

Pühapäeval, 16. sept. kell 11.00 hom. kodumaalt lahkumist tähistav JUMALATEENISTUS.

Pühapäeval, 23. sept. kell 4.00 p.l. pühapäevane JUMALATEENISTUS.

Koguduse SEGAKOORI harjutused igal esmaspäeval kell 7.00 õ. kiriku saalis.

ÕPETAJA SUVISED KÕNETUNNID neljapäeviti 6—8 õ. kiriku kantseleis.

Kiireloomulistel juhtudel helistada hr. B. Lindrele, tel. 421-5541.

TORONTO EMMANUELI EVANGEELNE KOGUDUS
21 Swanwick Ave. Tel. 698-5645
Pastor Allan Laur
72 Appleby Cres., Markham, Ontario L3R 2L4
Tel. 477-6248

Pühapäeval, 2. sept. kell 3.00 p.l. JUMALATEENISTUS. Teenivad dr. Mart Leesment ja Toomas Rüdmik. (Buss Eesti Kodust kell 2.15 p.l.)

Kolmapäeval, 5. sept. kell 7.30 õ. INGLISKEELNE JUMALATEENISTUS.

Eelteade: Pastor Harry Leesment koos abikaasaga külastavad kogudust 8.—16. septembrini. Laupäeval, 8. septembril kell 10.00—4.00 p.l. ja kell 7.30 õ. SEMINAR, perekonna relatsioonidest. Pühapäeval, 9. septembril kell 3.00 p.l. ja 6.30 õ. (ingliskeelne) JUMALATEENISTUSED.

Esmaspäeval, 10. — laupäev 15. septembrini kell 7.30 õ. EVANGEELIUMI KUULUTUSÕHTUD.

EESTI VABAKOGUDUS TORONTOS
20 Thorncliffe Ave. Tel. 463-6223
Jutlustaja E. Saraoja
Kirik: 562 Jones Ave. Tel. 461-2077

Pühapäeval, 2. septembril kell 11.00 hom. JUMALATEENISTUS. Teenib E. Saraoja.

COLLINGWOODIS jumalateenistus Jaansepa suvilas pühapäeval, 2. septembril kell 5.00 p.l. Teenib E. Saraoja, laulab naisansambel.

Kolmapäeval, 5. sept. kell 7.30 õ. PIIBLIPALVETUND.

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS
383 Broadview Ave.
Jutl. Kaljo Raid
36 Bards Walkway, Willowdale, Ontario M2J 4T9
499-6483

„VABADUSE KUULUTUS" RAADIOSAATED IGAL PÜHAPÄEVAL kell 3—3.30 p.l.

Pühapäeval, 2. septembril kell 11.00 hom. JUMALATEENISTUS. Kõnelevad P. Kaups ja V. Krabi.

S. HOPPE CLEANING & BUILDING CARE LTD.
Puhastan keemiliselt vaipu, mööblit ja akende pesemine.
Söögituba, elutuba ja koridor $59.95
SAMUEL HOPPE
Äris: tel. 686-4030 Kodus: tel. 686-4395

Eesti Pensionäride Klubi võimlejad esinemas „Karusellil". Foto — O. Haamer

Pensionäride Pöördkiik • Karussell • Carousel

Toronto linna 150-aasta sünnipäeva tähistamise pidustustest (20. - 24. aug.) nimetuse all: „Carousel", võttis osa ka Toronto Eesti Pensionäride Klubi. Pidustuste sponsoriks oli New Horizon Program, mille abistavat kätt on eriti eestlaste rahvusgrupp tunnetanud. Vastavalt „CAROUSEL"i programmile, oli eestlaste rahvusgrupile ette nähtud neljapäev, 23. august, et pöörkiige põhimõttel ringisõitvate bussidega saabuvaid külastajaid vastu võtta, oma rahvusgruppi tutvustada ja meelelahutust pakkuda.

Juba varajastest hommikutundidest sarnanes neljapäeval Eesti Maja suurele sipelgapesale. Pensionäride Klubi perenaised, eesotsas Aino Laanepiga, valmistasid einelaua jaoks võileibu, lõikasid saiu ja küpsiseid, seadsid üles kohvimasinaid, hoolitsesid, et viinerid ja hapukapsad oleks soojad jne. Perenaiste abilised seadsid kohale laudu ja toole, „ehatarelased", eesotsas pr. Kolgaga, korraldasid käsitööde näituse väljapanekuid ja reastasid müügiesemeid. Pensionäride Naiskoor, P. Tammearu juhatusel tegi „hääle lahtilaulmist" ja E. Rahvapillide Orkestri liikmed ja „Tudulinna moosekandid" häälestasid pille. Kõike seda sagimist ja askeldamist ning vahel vast isegi närveldamist, hoidis kindlakäeliselt vaos Klubi esinaine Frieda Terts, olles igal pool abiks nõu ja jõuga.

Vastavalt CAROUSEL'i kavale oli Eesti paviljon avatud Eesti Majas neljapäeval, 23. aug. kella 11.00 - 17.00. Et markeerida Toronto linna juubelisünnipäeva, selleks oli tellitud Rooneemelt sünnipäevakringel ja asetatud saali põlevate küünaldega lauale.

Varsti saabuski esimene bussitäis külalisi ja Eesti Maja suur saal suutis hädavaevalt mahutada külalisi ja kaasmaalasi. Klubi esinaine, Frieda Terts ütles kahes keeles tervitussõnu külastajatele ja New Horizoni Programmi esindajatele. Kaasmaalastele hästi tuntud CATHERINE DOWDALL, New Horizon Programmi nimel, kriipsutas alla eriti eestlaste etnilise rahvusgrupi suurt osavõttu New Horizon'i Programmist. Lavale asus Eesti Rahvapillide Orkester. Teadustajana dr. Jaan Roos tutvustas orkestris tarvitatavaid pille ja nende mängijaid (põispill, lokupill, moldpill, jauram) märkides, et orkestri sihiks on viljeleda eesti rahvamuusikat ja edutada rahvapillidel mänguoskust. Orkestriliikmeskonna vanus on 10 aastast 80-ni.

Alates hoogsa „Viru polkaga", esitas orkester mitu tuntud rahvaviisi ja rahvalikku lauluviisi, lõpetades „Po[illegible]te marsiga". Uudsusena laulsid Elna Libe ja Aino Laanep duetina rahvalaulu „Sirjelind" ja „Kaera-Jaan" orkestri saatel ning E. Libe esitas kandle saatel rahvalaulu „Sina, väike tammekene". Kuulajaskond jagas oma kiitust solistidele ja orkestrile tugeva aplausiga ning solistid ja orkestrijuht O. Haamer said kimbu punaseid roose.

Klubi Naiskoor Peeter Tammearu juhatusel esitas: „Õrn. ööbik" — J. Ramm, „Kiigu, liigu, laevukene" — rahvaviis, sdn. P. Tammearu, „Ellerhein" — A. Saebelmann, „Mu süda" — A. Kapp ja „Kalamehe mõrsja" — J. Aavik, naiskoorile seadnud P. Tammearu. Kuulajaskond jagas kiitust aplausiga.

Tugeva aplausi said Klubi „Tervisvõimlejad", kes L. Luide juhatusel ja E. Liigandi klaverisaatel pakkusid veerandtunnilise nauditava ettekande.

August Tuvikene „Külapillimeestega" hoolitses meeleolumuusika eest, mängides vanatantsulugusid ja innustades ka koosviibijaid tuntud rahvalikke laule kaasa laulma. „Pill sütitab meeli, tants keerutab pead..." osutus jälle õigeks — nii mõnigi paar katsus valsisamme keerutada laudade vahel.

Bussid tõid uusi külastajaid juurde ja viisid varemtooduid teistesse paviljonidesse, nii et Eesti Maja suur saal oli pidevalt külastajatest tulvil. Nii oli paratamatu, et sama eeskava tuli korrata. Kuulajaskond oli aplausiga veelgi heldem.

Kõigile üllatusena ilmus lavale viimase numbrina frakis ja silindris kunstnik krahv Bernardo Berahberuno (alias Jaak Haiba), keda tutvustas ladusasõnaliselt ja paraja huumoriga Marja-Leena Roos kahes keeles. „Mustakunstimees" tegi rea trikke nagu: põleva sigareti taskurätikusse mässimine ilma sinna auku põletamata, paberitüki muutumine 50 dollariliseks rahatäheks või õuna muutumine sini-must-valgeks lipuks. Nii teadustaja kui kunstnik said teenitult tugeva aplausi.

Erilist tänu teenisid perenaised, kes nurisemata päeva läbi ametis olid. Läbimüük einelauas ületas tublisti eelarve, nii et toitaineid võileibade tegemiseks tuli juurde muretseda kohapealsest ärist.

O.H.

Näitus Royal Ontario Museumis kestab

Ainus Esto '84 näitus, mis ikka veel kestab, on Eesti etnograafilise rahvakunsti näitus Royal Ontario Museum'is.

Näitus pidi algotsuse järgi kestma kuni 26-da augustini. Alates 12-st augustist on igal pühapäeval toimunud kelle 2:00-4:00-ni vanade oskuste demonstratsioonid meie rahvarõivais daamide poolt. Demonstreerijateks on olnud Vanda Isotamm, tema poja Aini tütar,13-aastane Kristiina, Linda Järvalt, Inge Kao, Marianne Lenk, Lilla Tombak ja Ene Runge.

Nüüd on ROM'i näituste toimkond kontrollinud näituse populaarsust, jälgides, kui kaua loetakse silte esemete juures, kui kaua vaadeldakse esemeid ja kui palju loetakse kesksambal olevat kirjeldust Eestimaa ja tema saatuse kohta, ning vaadeldakse selle juures Eestimaa kaarti ja kirjelduse juures olevaid pilte. Huvitatuid on rohkesti ja kuna eestlased on ammu hajunud iga nelja tuule poole, siis on vaatlejad küll igast rahvusest kanadalased, pluss igast ilmakaarest Torontosse tulnud turistid. Nii on näitust pikendatud kuni 19-da novembrini.

Eriti huvitav on ju nendel inimestel seda näitust vaatama minna, kes omi esemeid on ROM'i eesti sektsiooni annetanud. Kõiki pole siiski saadud välja panna, kuid muuseum teeb nendest värvilised diapositiivid, mida ta ka Etnograafilise Ringi juhatajale, sektsiooni asutajale, on lubanud anda,kui need valmis on. Pool on juba tehtud.

Mul on ka hea meel, et ROM'i tegelased, alates direktor James Cruise'ga ja Board of Trustee's Chairman'i Eddy Goodmann'iga lõpetades, leidsid, kui südamlikult meie aukonsul Ilmar Heinsoo näituse avamisel oma rahvast, tema olemusest ja tema kultuurist kõneles. Tänu Ilmar Heinsoo'le.

Pensionäridele olgu siinkohal meelde tuletatud, et igal teisipäeval on nendele vaba sissepääs, muudel päevadel $1,25.-. Täiskasvanute pilet on $2.50.- lastele ja õpilastele $1.25.-, perekondadele koos $5.00.-

Muuseum on avatud esmasp., teisip.,laup. ja pühap. kella 10:00-6:00. Neljap.,reede kella 10:00-8:00-ni.

Eestlased nii Torontost kui mujalt — ärge laske selle kauni näituse nägemise võimalust mööda minna! Pidagem lugu meie kaunist rahvakunstist!

Nagu varem nimetasin, kestab näitus 19-da novembrini.

ENE RUNGE

Paavst ei pääse Leedusse

Paavst John Paul II, kes on külastanud 22-te riiki ja sel kuul tuleb Kanadasse, ei pääsenud Leedusse. Ta kavatses võtta osa Leedu patrooni, püha St. Casimiri surma 500-aasta surmapäeva mälestamisest Vilniuses, kuid ei saanud Moskvalt luba. Ka Vatikani esindajale, kardinal Agostino Casaroli'le ei antud luba. Paavstile anti kutse tseremooniast osavõtuks Leedu piiskoppide poolt aprillis 1983.

Lääne-Saksa parteijuht solvas Ida-Saksamaad

IDA-BERLIIN — Ida-Saksamaa valitsevates ringkondades avaldatakse arvamist, et Lääne-Saksamaa valitsuspartei juht, Alfred Dregger, on Ida-Saksamaad solvanud ütlusega, et meie tulevik ei olene sellest, kas härra Honecker austab meid oma külaskäiguga või mitte.

Ida-Saksamaa valitsuse juhil, Erich Honeckeril, oli kavas külastada Lääne-Saksamaa kantslerit Helmut Kohli 26. septembril, et tihedamat sidet ja paremat arusaamist kujundada lõhestatud saksa rahva vahel. Ida-Saksamaa valitsuse ajaleht „Neues Deutschland" märkis selle juures, et möödunud aastal jäi ära lõhestatud saksa rahva juhtide kokkusaamine samal põhjusel.

Nautige vaadet Suurte Järvede Mereteele, ilma et Teie linnast lahkuma peaksite

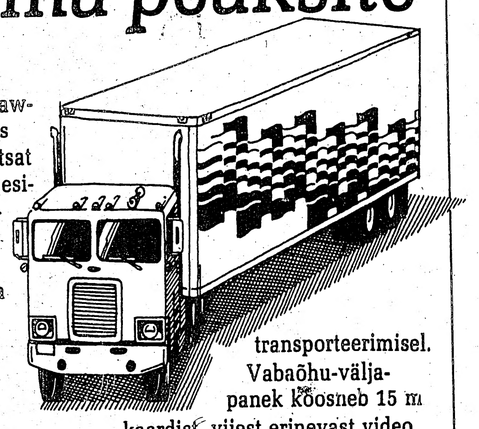

See aasta on St. Lawrence'i Meretee 25-es juubel ja et seda tähtsat sündmust tähistada, esitame Teile loo Suurtest Järvedest ja Mereteest.

Meretee ajalugu, ta majanduslik tähtsus ja tulevikulootused on kõik esitatud eri laevandus-rändnäitusel.

Rohkem kui 60 sadamat ja sadamalinna Suurte Järvede Mereteel ühendavad Ontario tööstusi ja põllumajanduskeskusi maailma turgudega. See odav ja tõhus transportimise viis on laialt kasutatud vilja, söe, rauamaagi, tuhasoola ja mitmete valmiskaupade transporteerimisel.

Vabaõhu-väljapanek kõosneb 15 m kaardist, viiest erinevast video kavast, kolmest käega katsutavast väljapanekust ja muust, mis õpetab, informeerib ja on meelelahutuslik.

Kirjutage oma kalendrisse näituse kuupäevad ja olge valmis kaasa elama võluvat reisi läbi 25 uhkustamisväärse kasvuaasta.

Külastage Suurjärvistu Meretee Vabaõhu Näitust 31. augustist 3. septembrini Ontario Place'is Lastemaailmas.

Ministry of Transportation and Communications
Ontario
James Snow, Minister
William Davis, Premier

St. Lawrence Seaway 1959 Canada United States 1984 Voie Maritime du Saint-Laurent Canada Etats Unis

VARALAHKUNUD

ALI-URMAS LEPISMAA

sündinud 24. novembril 1945 Rootsis
surnud 25. augustil 1984 Mississauga, Ont.

mälestavad valusas leinas

EMA ja ISA
õde ILI-MERIKE poegadega
RANDY ja RAYMOND
head sõbrad TERRY ja MIKE

Leinajumalateenistus kolmap., 29. aug. kell 7.30 õ.
M. Newbigging'i matusemajas, 733 Mt. Pleasant Rd.
Ärasaatmine samast neljapäeval, 30. aug. kell 11.00 hom.

LAHKUNUD HEAD SÕPRA SIX MILE LAKE JÄRVE
SAARE NAABRIT

SILVIA PARISWÄ't

mälestavad kurbusega ja
südamlik kaastunne HJALMAR'ile

ELMA ja ARVO VABAMÄE
MERIT ja TOOMAS MARNOT

ARMAST EMA JA VANAEMA

HULDA ELFRIEDE LANG'i

sündinud 29. detsembril 1898 Virumaal
surnud 25. augustil 1984 Torontos

mälestavad sügavas leinas
tütar AINO abikaasaga
tütre lapsed TOIVO ja ANNE
pojapoeg HELMUTH emaga Stokholmis
SUGULASED Eestis ja Saksamaal

Ärasaatmine 29. augustil kell 10.00 hom.
Peetri kirikust.

KAUAAEGSET SÕPRA

dr. KARL RIST'i

surnud 13. augustil 1984 Knoxwilles, USA

mälestavad kurbuses
NADIA ja WALTER WALTER

ARMAST KAUAAEGSET SÕPRA

JOANN SAARNIIT'u

mälestavad leinas
EDUARD ja NORA TAUL

KAUAAEGSET ARMAST SÕPRA

HULDA LANG'i

mälestavad kurbuses
MAMMI
HELGI ja ENDEL
HELLE-MAI perega
HELJU ja AKSEL
ja avaldame siirast kaastunnet
Ainole perekonnaga

Tähtede taga kord
koidab sul taevas . . .

HAUAKIVID
Eesti ettevõte
YONGE MEMORIALS LTD.
2044 Yonge St., Toronto, M4S 1Z9
(Davisville & Eglintoni vahel)
487-2147

HEAD ARMAST SÕPRA

JOANN SAARNIIT'u

mälestavad kurbuses
ALEKSANDER MASSAKAS perekonnaga
ENDEL LÄÄNEMETS perekonnaga

Avaldame südamlikku kaastunnet AINO MITT'ile ja perekonnale armsa ema

HULDA LANG'i

kaotuse puhul
ENE ja EGBERT RUNGE
LIISI ja VALTER PIIGLI
ÕIE ja EINO KURIS
ELSA ja BRUNO LINDRE
ELLI ja RONALD JÄRVALD
ENDEL RUBERG

KALLIST

VELEIDA TOTSAS't

mälestavad kurbuses
ABIKAASA, TÜTAR ja TÄDITÜTAR Floridas
TÄDITÜTAR abikaasaga Torontos

HEAD SÕPRA

JOANN SAARNIIT'u

mälestavad
MAI ja ROBERT KREEM

AVALDAN SÜGAVAT KAASTUNNET SUGULASTELE

ARTHUR VUHT'i

surma puhul

Sügavas leinas
HEINO SAAR

Puhka rahus,
armas onu

LUGUPEETUD SELTSI LIIGET

JOANN SAARNIIT'u

mälestab kurbuses
TORONTO EESTI SELTS

OMA ARMAST VILISTLAST K.M.

jur. ERNST REIMAN'i

sündinud 12. oktoobril 1909 Tartus
surnud 1. augustil 1984 Austraalias

mälestab sügavas leinas
KORPORATSIOON FRATERNITAS ESTICA

LUGUPEETUD REVISJONI-KOMISJONI LIIGET JA ARMAST KAASTÖÖLIST

JOANN SAARNIIT'u

mälestab leinas
EESTI LIIT KANADAS

LUGUPEETUD EESTI MAJA ABIVALMIS SÕPRA

JOANN SAARNIIT'u

mälestab leinas ja avaldab kaastunnet perekonnale
A/S EESTI MAJA TORONTOS JUHATUS

Avaldame kaastunnet LINDA'le tema armsa abikaasa

kunstnik JOANN SAARNIIT'u

surma puhul

Mälestab leinas
EESTI INVALIIDETOETAV NAISRING TORONTOS

Kunstnik Joann Saarniit maeti

Pühapäeva hilisõhtul, 19. augustil surnud kunstnik Joann Woldemar Saarniidu leinatalitus peeti 23. augusti õhtul Toronto Peetri kirikus rohkearvulise rahvahulga osavõtul. Puusärk oli piiratud lilledega. Auvalves olid oma lippudega Korp! Revelia ja Toronto Eesti Võitlejate Ühingu liikmed.

Teenis õpetaja Edgar Heinsoo, kes kunstnik Saarniiduga oli koos Siberi sunnitöölaagrites. Ta tõstis esile lahkunu rahvuslikku tegevust ja mainis, et ta mõtles ja töötas eesti rahva vabaduse taastamiseks kuni viimse hingetõmbuseni. Tema viimaseks tööks oli kirja lõpetamine paavst John Paul II-le, mõni tund enne haiglasse minekut.

Järelhüüdeid ütlesid korp! Revelia esindaja Endel Ott, aupeakonsul Ilmar Heinsoo eesti rahva ja Eestlaste Kesknõukogu Kanadas nimel, Benita Vomm, Eesti Kunstnike Koondise nimel, Ülo Tamre Toronto Võitlejate Ühingu poolt, Alfred Sepa Abistamiskomitee poolt, Viktor Rein Toronto Eesti Seltsi nimel, August Nõmmik ajaleht „Võitleja" nimel.

Ärasaatmine oli Peetri kirikust reedel, 24. augustil. Teenis praost Andres Taul. Sellele järgnes põrmu viimine Mount Pleasant surnuaia kabelisse, kus peeti matusetalitus enne tuhastamist.

Peied peeti Toronto Eesti Majas, kus söögipalve pidas õpetaja Edgar Heinsoo. Lahkunut meenutas kui kunstnikku Vello Hubel, kui ajalehe kaastöölist Siegfried Veidenbaum ja kui alati abivalmis rahvuskaaslast August Nõmmik.

OPTIKUD

RATAS OPTIK
465-6251
219 DANFORTH AVE., TORONTO
Suur valik parima kvaliteediga moodsaid raame. Kõik klaasiliigid saadaval. Täidame ka kodumaiseid retsepte — ÕIGESTI, ja soovikorral postitame.
Raamid $12.00—200.00.
KAASMAALASTELE
10% HINNAALANDUST.

JURISTID

ENN KUUSKNE
B.M., LL.B.
ADVOKAAT — NOTAR
1 First Canadian Place, Ste 3450
Kontoris — 363-0073
Kodus — 360-8776
Mitmekülgne praktika

„MEIE ELU" asutas Eesti Ühiskond ja selsab eesti ühiskonna teenistuses.

ARMAST ABIKAASAT, ISA, VA

HE

PUHKA RAHUS ARMAS VEND

HENN A

KURBUSES MÄLESTAME HEAD

HENN A

SELMA, TOOMA

ARMAST

HENN A

mäle

ARMAST SÕPRA

HENN A

mälesta
HA
HI

MÄLESTAME LEINAS ENDIST M
ESIMEEST

HENN A

ARMAST

HENN A

LUGUPEETUD KLUBI LIIGET

HENN

mälestab leinas
MONTREALI E

ELEKTRIK
Igasugused elektritööd, parandused, uuendused, kodudes või ettevõtetes.
HALLING
Tel. 762-9190
Lic. E1044

ARMAST ABIKAASAT, ISA, VANAISA JA ÄIA

HENN ARVO't

mälestavad sügavas leinas

HELMI, KERSTI, TOOMAS
KRISTIAN ja MARTIN

OOTAMATULT KAOTASIME VENNA, RISTIISA JA ONU

JOANN W. SAARNIIT'u

leinavad

ELMAR SAARNIIT abikaasaga
MERIKE perekonnaga
MADIS SAARNIIT

Puhka rahus armas Volli

PUHKA RAHUS ARMAS VEND

HENN ARVO't

mälestab

VELI ARVO perega

ARMAST

AINO VÄHI't

mälestavad kurbuses

ALIINE VAHTRA
JAAN VAHTRA
JOHANNES VAHTRA perek onnaga
ELFRIDA ONNO
PETER ONNO perekonnaga
THOMAS ONNO perekonnaga

ARMAST SÕPRA

JOANN WOLDEMAR SAARNIIT'u

mälestavad leinas

LYA ja ELMAR ILVES
LEHTI ja ERIK POOLAKE
AINO ja ENDEL OTT

KURBUSES MÄLESTAME HEAD SÕPRA LÄTTEMÄELT

HENN ARVO't

SELMA, TOOMAS, JUTA ja PIA METSALA

MÄLESTAME KURBUSES

JOANN SAARNIIT'u

LEIDA ja JUHAN ZOOBEL
IRENE ILMAS

HEAD PEREKONNA SÕPRA

JOANN SAARNIIT'u

leinavad kurbuses

ERIK ja LINDA LIIGAND
LEO ja LUCY ROSSBAUM

ARMAST

HENN ARVO't

mälestavad

META PUHVEL
JAAN ja MADLI PUHVEL

ARMAST KOLLEEGI

JOANN SAARNIIT'u

mälestab kurbuses

EESTI KUNSTNIKE KOONDIS TORONTOS

Murray E. Newbigging
MATUSEMAJA

Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad:

M. Wayne Hamilton
Funeral Direktor

733 Mount Pleasant Rd.
(lõunapool Eglintoni)
Hellstada tel. 489-8811 ● 489-8002

MÄLESTAME LEINAS ENDIST MONTREALI EESTI SELTSI ESIMEEST

HENN ARVO't

MONTREALI EESTI SELTS

ARMAST KAUAAEGSET SÕPRA

JOANN SAARNIIT'u

leinavad kurbuses

HERMIINE ja WALTER KOPPEL
VOLDEMAR AVARLAID

Meie Elu

ÜKSIKNUMBRID ON MÜÜGIL:

TORONTO
Poko's Meat Products äris ... 767 Mt. Pleasant Rd.
Rooneeme pagariäris ..... 484 Queen St. W.
„Meie Elu" talituses ..... 958 Broadview Ave.
Broadview Delicatessen .... 141 Danforth Ave.
The Finnish Place ..... 5463 Yonge St. Willowdale
THUNDER BAY
Finnish Book Store ..... 168 Algoma St.

ARMAST

HENN ARVO't

mälestab

RIINA REINIK-LIPP

ARMAST KORP. REVELIA VILISTLAST

JOANN SAARNIIT'u

mälestab leinas

EESTI KORPORATSIOONIDE LIIT

Külastage „MEIE ELU"
kus leiate
mitmesuguseid
sobivaid
kinkeesemeid

958 Broadview Ave.
Toronto, Ont. M4K 2R6
Tel. 466-0951
(Eesti Majas, II korral)

EHTEASJU
SKANDINAAVIA
KINKEESEMEID:
LINIKUID, SOHVAPATJU,
SAUNASEEPE ja TARBEID
KERAAMIKA-VAASE
HELIPLAATE
RAAMATUID (ka lastele)

ARMAST SÕPRA

HENN ARVO't

mälestavad

HALDI ja KALLE VIIRES
HILLE, ELMAR ja ALLAN SUTT

ARMAST KORP. REVELIA VILISTLAST

JOANN SAARNIIT'u

mälestab leinas

EESTI KORPORATSIOONIDE LIIT

OMA ARMAST VILISTLAST

JOANN SAARNIIT'u

sündinud 11. mail 1909 Võrumaal
surnud 19. augustil 1984 Torontos

mälestab sügavas leinas

KORPORATSIOON REVELIA

Eestlaste ajaleht „MEIE ELU" levib üle kogu maailma, kus asub eestlasi. — Tellige ja lugege „MEIE ELU". — Nõudke „MEIE ELU" proovinumbreid.

„MEIE ELU" tellimishinnad: Kanadas 1 a. $40.00, 6 k. $22.00, 3 k. $15.50. USA-sse — 1 a. $44.00, 6 k. $25.00 3 k. $17.00. Ülemeremaadesse — 1 a. $48.00, 6 k. $26.00, 3 k. $19.00. Kiripostilisa Kanadas: 1 a. $28.50, 6 k. $14.25. Kiri- ja õhupostilisa USA-sse: 1 a. $30.80, 6 k. $15.40. Õhupostilisa ülemeremaadesse: 1 a. $58.00, 6 k. $29.00.

„MEIE ELU" TALITUS
958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6, Canada

TELLIMISKUPONG:

Palun saatke minule „MEIE ELU" ..... kuuks.

Tellimisraha siinjuures .....
(Tshekiga, panga rahakaardiga, posti rahakaardiga).

Nimi: .....

Postiaadress: .....

Kuupäev .....

.....
(Allkiri)

ELEKTRIK
Igasugused elektritööd, parandused, uuendused, kodudes või ettevõtetes.
HALLING
Tel. 762-9190
Lic. E1044

KUULUTUSED

palume talitusele anda KUNI KL. 8 ESMASPÄEVA ÕHTUL, et kindlustada nende ilmumine järgmises lehes.

ARMAST

HENN ARVO't

mälestavad

„SAKALA" ENDISED SPORTLASED
VILJANDI MAAKONNA GÜMNAASIUMI KOOLIVENNAD
MULKIDE SELTS

LUGUPEETUD KLUBI LIIGET

HENN ARVO't

mälestab leinas

MONTREALI EESTI PENSIONÄRIDE KLUBI

Arno Raag 80

Melbourne'is, Floridas tähistab 26. augustil oma 80-aastast sünnipäeva kirjanik-ajakirjanik Arno Raag, pääle 3-nädalast haiglas viibimist nüüd jälle õnnelikult kodus kosumas.

Sündinud 26. aug. 1904 Tartumaal Wesneri vallas, õppis A. Raag Hugo Treffneri gümnaasiumis ja valis edasiõpinguiks Tartu ülikooli õigusteaduskonna. Talle juba koolipoisina omased kirjanduslikud ja ajakirjanduslikud huvid viisid aga Raagi juba varases nooruses ajakirjaniku tormisele kutsealale. Siirdunud 24-aastase noormehena tööle „Postimehe" toimetusse, jäi ta sinna (vaheajaga 1928-29, mil toimetas „Postimehe" väljaannet Narvas) vaheldumisi toimetajana, toim. sekretärina ja tegevtoimetajana kuni 1940.a. sügiseni, olles sunnitud siis otsima töövõimalusi ajalehelõigete büroos, et kaduda sealt üsna varsti „maapakku oma kodumaal".

Kui „Postimees" 1941.a. Tartu punastest vabanenuna jälle ilmuma pääses, oli Arno Raag üks esimesi selle korraldajaid. Ent ka nüüd ainult lühikeseks ajaks, sest peagi oli uutel võimumeestel selge, et „vabastamispoliitika" raames ei sobi rahvuslik-demokraatliku meelsusega ajakirjanik toimetusse, veel vähem toim. sekretäriks. Ta „puhastati" välja koos peatoimetajaga, töötas lühemat aega „Ajakiri Naisele" toimetuses ja oli siis sunnitud kaduma uuesti Lõuna-Eestisse maapakku, kust siirdus 1944.a. sügisel koos perekonnaga tõelisse pagulusse läänes.

Juba mõni kuu hiljem kohtame teda organiseerimas eestlasi Kempten-Allgäus, kus temast varsti sai komitee esimees ja ennastsalgav võitleja sõdurite ja kõikide punase hukatuse käest pääsenute eest. Järgnes sama vahetpidamatu valvelolek ja võitlus tõe ja õiguse ümber Altenstadtis ja Geretzriedis, kust kutsuti „Eesti Raja" peatoimetajaks Augsburgi. Jätkus samal ajal aga ka tegevus USA-ala eestlaste keskesinduses, Baieri eestlaste esinduses, õpetajana kohalikus gümnaasiumis, nagu see algas juba Kemptenis, lektorina Rahvaülikoolis ja mujal. Tema õhutusel ja koostööl sündis ja kujunes esimene perioodiline bülletään ja ajakiri „Kauge Kodu" ning loodi USA-ala eestlaste kirjastus. Suuri tulemusi tõid „Eesti Raja" kirjandusvõistlused. Siirdunud 1949.a. USA-sse, oli ta perekonna eest hoolitsemise huvides sunnitud asuma teenima leiba füüsilise tööga, leides seejuures ometi aega ja energiat ka sule jaoks. Kaotanud abikaasa, suutnud hoolitseda kõigi kolme poja haridusteekonna eest kuni ülikooli lõpetamiseni, elas Arno pensioneerununa mõnda aega Floridas, siis Kalifornias ning nüüd uuesti Floridas, kust on jätkanud tänaseni ka suure väärtusega kaastööd meie ajalehele.

Samavõrdselt ajakirjandusliku tegevusega, kus pälvis juhtkirjade kõrval erilist tähelepanu tema mitmekülgsus ja selgus ning lühidus aine käsitlemisel, on Arno Raag teeninud täie tunnustuse ka kirjanikuna. Tema pingutava toimetustöö kõrval sündinud eriteostest olgu nimetatud luuletuskogu „Unustuste saar" (1926, seega 23-aastasena), essee „Elisabet Aspe elu ja looming" (1929), jutustused „Kaduval teel" (1930), „Õudne öö", samast ka dramatiseering (1935), „Mässu vaim" (1932), „Teine noorus" (1934), „Jakob Pärn" (1926), „Kolm nädalat punast diktatuuri" (1938). Paguluses kirjutatud ja ilmunud: memuaarteosed „Kodu katuse all" (1946), „Kodumaal maapaos" (1948), „Kõuepilvede saatel" (1971), „Saatuslikus kolmnurgas" (1974), „Läbi varemete" (1978), üteldes selle teosega ühtlasi jumalaga Euroopale. Ei ole võimalik anda siin ligilähedastki pilti tema siin-sääl laialipillatult ilmunud noorsoo-jutustustest, visandeist, joonealustest, epigrammidest, luuletustest, arvustustest, juhtkirjadest, artikleist ja muust, kuna nende koguarv tõuseb tuhandeisse.

Rahulikkus, reaalne ja kaalukas suhtumine raskeimaissegi küsimusisse, stiililine lihtsus ja selgus, range sihiteadlikkus ja komistamatu suunataotlus on iseloomustused mitte ainult Arno Raagi isiklikule elule, vaid ka tema loomingulisele kujunemisele, kus ületas otsiskluste faasi juba väga noorelt. Saatus on pigistanud tema loomingu küll kitsastesse piiridesse, kuid ütelda on suutnud ta väga palju. Eriti memuaari ja viimastel aastatel vanade kommete alal paljude artiklite näol.

Tervitades nende tagasihoidlike ridadega armast kolleegi ja meenutades mõningaid tähiseid niihästi tema isiklikult kui ka meie ühiselt läbitud teekonnilt, loodame vaikselt palvetades, et tal võimaldub kasutada oma võrratut mälu ja kindlalt juhitavat sulge veel pika rea aastate jooksul.

JOHANNES KAUP

Endrik Tamm 90

Üpris vähe on neid veel elavate hulgas, kes võtsid osa juhtivalt neljast viimasest sõjast. Pikemas ajaloo perspektiivis tuleks ju sõda Landeswehriga lugeda omaette ajalooliseks sündmuseks meie vabadussõja taustal. Üks neist väheseist on kapten, dr.rer.for. Endrik Tamm, kes praegu eluneb USA-s, Lakewoodis.

Endrik Tamm sündis 29.aug.1894 Valgamaal, Tõlliste valla päristalus lasterikkas perekonnas.

Lõpetanud 1912 Valga linnakooli, valis Endrik näiliselt raskelteostatava ülesande. Ta siirdus põllumajandusliku eerihariduse saamiseks Soome. Esimese maailmasõja puhkedes ta mobiliseeriti Vene sõjaväkke, lähetati allohvitseride kooli ja sealt edasi Oranienbaumi ohvitseride sõjakooli, mille lõpetas 1915. Riiaeelseis lahinguis ülesnäidatud isikliku vahvuse eest autasustati teda ordeniga, mida tavaliselt anti ainult kõrgemas auastmes olevaile ohvitseridele. Pärast haavatasaamist ja paranemist, ta määrati suvel 1917 Rakvere linna kolonel A. Tõnissoni käsutusse. Saaremaa kaitsmisel langes sakslaste kätte sõjavangi, millest vabanes suvel 1918.

Astus vabatahtlikuna Eesti Vabadussotta ja võitles kompaniiülemana Viru rindel. Teatavasti oli punavägi jõulu eel 1918 jõudnud juba päälinna lähistele. Kehta raudteejaama kaitselahingut 4. jaan. 1919 juhtis leitnant Endrik Tamm oma allüksusega, koostöös soomusrongiga, mehise visadusega ja väga oskuslikult. Ta ülendati aukraadis staabikapteniks. Ümberpaigutatuna lõunarindele, võttis osa Pihkva vabastamisest. Ülendatuna kapteniks, ta määrati ühe kitsarööpmelise soomusrongi ülemaks. Sõja lõppedes teda vääristati normaaltalu andmisega. Ta hakkab tegelikuks põllumeheks.

Õiglane ja asjalik olek ja oskus inimestega suhtlemises, oli põhjuseks, et ta määrati maareformi teostamiseks Tarvastu Ringkonna Riigimaade valitsejaks. Samuti valiti ta ka kohaliku kaitseliidu maleva päälikuks. Lõpetas gümnaasiumi, astus Tartu ülikooli, mille lõpetab 1938 metsateadlasena. Ettevaatlikkus ja õige olukorra hinnang päästas teda „ülenoatera" venelaste küüditamisest.

Teises maailmasõjas on ta jälle mundris ühe eesti rügamendi adjutandina.

Eestlasel omase visadusega Endrik Tamm rühkis edasi. Astus 1947 Göttingeni ülikooli ja saavutas 1949 doktori teadusliku tiitli metsanduse alal. Aastavahetusel 1949/50 elunes ta juba New Yorg'is. Oma igapäevase leivateenimist algab lihttöölisena, peatselt oli tehniline joonestaja ja lõpuks töötas oma akadeemilisel alal, uurimistöödel vastavas laboratooriumis. 1967 asus puhkepalgale ja on kuni siiani juhtivalt võtnud osa Lakewoodi eesti organisatsioonidest, olles neis nagu tammine tala oma elukogemuste, häätahtlikkuse ja kristliku elufilosoofia rakendamisega.

1936 võeti Endrik Tamm vastu korp! Fraternitas Estica tegevliikmeks. Konvendile osutatud vennalike teenete eest on teda vääristatud Kuld-märgi (kullast vapp) annetamisega.

Armas Endrik — Sinul on lõpmatu palju sõpru, kes Sind suurjuubelil õnnitlevad.

HARALD TEDER

EI
MINGIT
KOMPROMISSI
KOMMUNISTIDEGA
K. Päts — 1918.

SUURTE KOGEMUSTEGA
EUROOPA RÄTSEP
õmbleb
KVALITEET-MATERJALIST
naistele ja meestele
KOSTÜÜMID ⓜ MANTLID
ⓜ ÜLIKONNAD
OLD MILL TAILORS
7 Riverview Gardens (Bloor-Jane Subway Stn.) Toronto, Ont. M6S 4E4
Tel. 416/769-9535
Rudi H. Schneider

Arved Palgi oli üks märtreist

Vanad koolivennad kadusid pärast lõputunnistuse saamist mööda maad laiali: mitmed edasi õppima, mitmed taludesse, hiljem professioonidesse. Üksikud kadusid varakult manalasse. Jäi tunne nagu polnukski koolivendi, kellega aastaid koos võideldud koolipingis lõpetamise suunas.

Nüüd kirjutab Renate Kaasik „Teatajas", et üks neist koolivendadest, Arvi Palgi, suri 80-aastasena 23. mail oma kodulinnas, Rakveres. Just Arvedi juures oli mälu kinni üle 50 aasta, mil polnud teda kohanud. Sest olime midagi ühiselt teinud. Sellest oli vastastikune lugupidamine järele jäänud.

Sattusime kokku Tartu sõitval rongil. Mõlemad tõttasime ülikooli suunas, kus sügissemester oli algamas. Palgi rääkis „auge pähe", et asendaksin teda Rakvere „Virulase" toimetaja kohal, et tema saaks Tartu jääda. Nii olingi mõne päeva pärast „Virulast" tegemas. Kuid Palgit kohtasin sageli tema kodumailkäimas. Ta oli selge mõistusega ja selge väljendusega. Rääkisime lehetööst, eesti keele rakendamisest, ühiskondlikest uudistest. Käisime Arvediga isegi tema kosjakäigul Ambla vallas, kust ta kosis Lea Birkenthali.

Arved lõpetas küll õigusteaduskonna, kuid tema lemmikuks jäi kirjasõna. Ta koostas mitmed raamatud Euroopa tolleaja suurustest: Hitler, 1936, Mussolini 1935, ja 1936, Göring 1939, Stalin 1938. Need olid raamatud, mis konfiskeeriti Nõukogude Liidu okupatsiooni ajal ja on keelatud kirjandus ka tänapäeval. Üks keelatud väljaandeid on ka A. Palgi „Enamlast võimulolemine Rakveres ja Rakvere vabastamine".

1941.a. küüditamine punase reshiimi poolt tabas ka Arved ja Lea Palgisid. Lea suri mõne aasta pärast Siberis. Arvedil lubati 1956. aastal kodumaale tagasi tulla. Siin rabas teda teade, et Arvedi isa, Gustav Palgi, ja tema kaks õde oli mõni päev varem mõrvatud nende talus, Rakvere külje all, ja maja oli röövitud tühjaks. Gustav Palgi oli iseseisvuse ajal Rakvere Ühispanga direktor ja linnavolinik.

Koju saabudes asutas Arved omale väikse mesila. Müüs mett ja arstimina emamesilase piima. Kutsuti kohaliku kolhoosi mesila juhatajaks, Kuid ka Arvedi tervis oli Siberis kannatanud, ta likvideeris oma mesilased ja asus linna 1983. aastal. Siberis olles oli ta teistkordselt abiellunud. Sel aastal ta sai 80-aastaseks. Koolivelled tõid talle tervitusi. Isegi kolhoosi juhatuse esindus ja külanõukogu esinaine tulid teda lilledega tervitama.

Nüüd ei ole Arved Palgit enam. Tema elutee lõigati läbi okupantide poolt. Tema loomulik andekus, energia ja õpitud oskused läksid nagu kaduma temale endale ja ühiskonnale. Nii nagu tuhandeil teistel nõukogude okupatsiooni tõttu kodumaal. Kuid Arvedi saatus rebib unustusest välja kogu eesti rahva saatuspäevad ja seda on tarvis. Meie ei tohi kunagi unustada, mis juhtus eesti rahvaga. Meil oli palju märtreid ja üks neist oli Arved Palgi.

V.

Aide Nüüd

IN MEMORIAM

Aide Nüüd, neiuna Nirgi, sündis 20. veebr. 1909 Rakveres. Saanud gümnaasiumi hariduse Tallinnas, ta töötas kohtuasutiste kantseleis ja hiljem Tartu Ülikooli ametkonnas.

Rahvusteadlikü eestlasena temal õnnestus pääseda Vene okupantide küüditamisest 1941.a. Teenis 1941 - 1944 Valga prefektuuris vanem-assistendile vastaval ametkohal.

Maapaguluses Saksamaal oli ta kui tuntud kogemustega haldusametnik Oldenburgi laagris samal ametkohal. Siirdus Inglismaale hospitali abiõe ametkohale.

Tuli Kanadasse 1949.a. majaabilise töökoha täitmise kokkuleppel. Algas pidev ja ööde-arvel järjekindel hariduslik täiendamine õhtukursustel, et saavutada oma võimetele vastavalt paremat töökohta ja seega ka oma isikliku kodu loomist. Nende pingutavate ürituste kaudu ta saavutas vastavad töökohad mitmes hospitalis diplomeeritud kasvatajana ja abistamisala ekspertina.

Leinas ühinevad abikaasa Eesti Vabadussõja veterani kõrval veel paljud teised, kellega temal on olnud suhtlemist.

See üpris lükike elulookirjeldus viitab mõttele eestlasele omasele töökusele ja edasipüüdlikusele, et jääda ka maapaguluses väärikaks eestlaseks.

Palju on temasarnaseid eesti naisi Suure Looja poolt saanud kutse igavesele puhkusele. Vähe esineb nendele järelehüüdeid avalikkuses.

Kui Aili Helm oma kahes teoses on veenvalt kirjeldanud eesti noorte naiste saatust Vene kommunistlikes vanglais ja sunnitöölaagris, siis samasuguse visaduse, töökuse ja rahvusliku uhkusega on ka lääne vabadusse pääsenud eesti naised võidelnud oma vaba kodumaa eest ja loonud eestipärase kodu ka võõrsil.

Aide Nüüd on üks neist.

HARALD TEDER

Võidukad Toronto võrkpallurid USA Eesti Spordimängudel. Ees S.S. Kalevi I meeskond, taga Kalevi noortemeeskond — milline finaalis tuli mängude meistriks, jättes Kalevi I meeskonna teiseks. Üldse võistles turniiril 9 meeskonda.

Foto — Salme Parming

Olümpiavõitjad Käpp ja Kotkas arvasid, et Moskva tegi õieti

Amsterdami olümpiamängude kuldmedalimees vabamaadluses, Oswald Käpp, käis USA-st kolmandat korda külas okupeeritud Eestis, kus VEKSA ühingu vastuvõtul kohtus olümpiavõitja Johannes Kotkas'ega. Sealse ajalehe teatel olid mõlemad ühisel arvamisel, et NSV Liidu spordijuhid toimisid õieti, kui loobusid Los Angeles'e mängudele minekust.

Ajalehe järgi O. Käpp oli seletanud: „Ütleksin, et Ameerikas on igasuguseid imelikke organisatsioone, mille ümber liigub üsna vägivaldseid tüüpe. Ja kui juba poliitikute tasemel õhutatakse vaenu Nõukogude Liidu vastu, siis pole loota ka sportlastel õiget julgeolekut. Sellest, et teie suured meistrid olümpiamängudel startida ei saa, on muidugi tõsiselt kahju. Ma olen alati teie sportlaste kõrget taset imetlenud."

Oswald Käpp asus 1929. a. USA-sse. Tema praegune asukoht on Washingtoni osariigis Edmontonis.

TULE, TULE, TANTSI!

Toronto Eesti Rahvatantsijate Rühm „Kungla" tantsuharjutused algavad kolmapäeval, 12. septembril Eesti Majas.

Uued tantsijad kogunevad kell 6.30 õhtul noorteruumis ja endised liikmed samal ajal kui möödunud aastal. Lasterühm koguneb klubi ruumi kell 6.30.

Mängud USA-s üle tuhande osavõtjaga

NEW YORK (ME) — XXX Eesti Mängud USA-s olid augusti algul jõuliseks USA-poolseks järeltaktiks Torontos toimunud Esto '84 suurpidustusile. Lakewoodi kogunes üle tuhandepealine publik ja üle 300 võistleja ning tegelase, eriti palju noori. Kanadast oli tulnud umbes 150 osavõtjat, nende hulgas 3 võrkpallimeeskonda ja 1 naiskond, ujujaid j.t. Kohal olid ka Esto '84 peakomitee esim. T. Metsala ja Esto'de idee tõstja R. Kreem, mõlemad abikaasadega. Ettekannetes oli peanumbriks Kanadast meeleolulaulja, bariton A. Raudsepa esinemine, keda saatis akkordeonil P. Sõrra.

Vihm kimbutas paaril korral pidustusi, nii et ka õhtune valguspidu tuli lõpetada siseruumides. Meeleolu oli aga vaatamata kuumuse leitsakule, ülev ja seekord austati eriliselt Spordiliidu ja mängude alustajaid, sest liidu asutamisest möödus 30-nd aastat. Praegu juhivad liidu tegevust õnneliku käega hoopis daamid, sest juba aastaid on esimeheks Eda Treumuth, sekrtäriks Anu-Irja Ojamaa ja laekuriks Aino Mere. Endiseid meestest-esimehi (3) on abiesimeeste grupiks.

Igasuvised mängud on USA eesti nooruse hulgas väga populaarsed, seda aga ka Toronto sportlaste peres, kus neid oodatakse samuti huviga ning kiidetakse Lakewoodi sõbralikku vastuvõttu. Võistlusalade peakorraldajate ülesanded on üle läinud peamiselt noorema põlvkonna sportlastele ja sporditegelastele. Tänavu oli koostatud ka uuelaadne ja kunstiliste ettekannete kava, mida koordineerijana juhendas A.I. Ojamaa Mati Verderi ja Erik Pallopi teadustajaiks olles, Külalissolisti A. Raudsepa menukas esinemine mere- ja sõjameeste lauludega kulmineerus hoogsate ühislauludeni. Mitte alati ei ole eestvedajail õnnestunud seal rahvast laulma panna, A. Raiudsepp aga suutis ja need lõppesid võimsalt lauluga „Me leegion sammub . . ."

Võrkpalli-võistlustel oli tervelt 9 meeskonda ja 3 naiskonda. Meeste *finaal rullus vahetult enne aktust* suurearvulise publiku ees, kes põnevusega mängule kaasa elas, kus üllatavalt Toronto S.S. Kalevi noortemeeskond võitis Kalevi I meeskonda. Vaatamata tihedamale hoovihmade jatkumisele veetsid paljud mängudest osavõtjad pühapäeva kohalikus ookeanirannas. Nende hulgas võis näha ka arvukalt kanadalasi — kellede elukohaks mängude puhul oli suur telk-küla Eesti Maja juures olevas pargis.

NALJAD

„Mis on rumal nali N. Liidus?"

„Selline, mille eest ainult kolm aastat saab."

ⓜ

Nixon, de Gaulle ja Brezhnev vaidlesid selle üle, kes nendest on rahva poolt kõige rohkem armastatud. Oma väidete tõendamiseks võtsid nad uurid taskust ja näitasid pühendusi. Nixoni uurile oli graveeritud pühandus:

„USA kõige targemale presidendile."

De Gaulle uuril seisis:

„Suurimale prantslasele Pariisi sissemarsi puhul."

Siis uuriti Brezhnevi uuri, sellel seisis:

„Oma armsale tütrele Anastasiale. Tsaar Nikolai II".

ⓜ

„Noh, kuidas eksamid läksid ka?" küsib isa tulevaselt abituriendilt.

„Väga hästi. Eksamineerija oli väga sõbralik ja ilmselt usklik inimene."

„Miks sa arvad, et ta usklik oli?"

„Ta ülles iga mu vastuse peale: „Oh sa Jumal!"

KUHU MINNA?

ⓜ Laup., 8. ja 9. sept. etniline võrkpalliturniir Jõekäärul algusega kl. 11 h.

Esto '84 malevõistluste 2x60 min. turniiri võitjad Aleksander Hildebrand (Rootsi) 2.—3. koht, Ingvar Liitoja (Kanada) 1. koht, Lembit Rüütelmann (USA) 1. koht noorteklassis (alla 20 a.), Arnold Nestra (Kanada) 2.—3. koht. All — 2x10 min. kiirturniiri võitjad Jaak Triefeldt (Kanada) 2.—4. koht, Aleksander Hildebrand (Rootsi) 1. koht, Ivar Laurimaa (Kanada) 2.—4. koht, Indrek Martinson (Rootsi) 2.—4. koht. Auhindadelaual Paul Kerese portreeskulptuur (Ants Vomm).

Foto — J. S. Lillevars